

Ανάπτυξη Εφαρμογής Διαχείρισης Προσωπικών Οικονομικών

Σταύρος Προκόβας
Computer Science
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκη, Ελλάδα
std161084@ac.eap.gr

Τιμολέον Παπακωνσταντίνου
Computer Science
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Λάρισα, Ελλάδα
std161061@ac.eap.gr

Αυτή η εργασία πραγματεύεται την ανάπτυξη μιας εφαρμογής Διαχείρισης Προσωπικών Οικονομικών (PFM). Το έγγραφο τονίζει τη σημασία της αποτελεσματικής οικονομικής διαχείρισης στη ζωή των ατόμων και τονίζει τα οφέλη της τεχνολογίας για να βοηθήσει σε αυτή τη διαδικασία. Διερρευνά τα βασικά χαρακτηριστικά και τις λειτουργίες που πρέπει να περιλαμβάνει μια εφαρμογή PFM, όπως ο προϋπολογισμός, η παρακολούθηση δαπανών, ο καθορισμός στόχων και η οικονομική ανάλυση. Επιπλέον, το έγγραφο τονίζει την ανάγκη για φιλικές προς το χρήστη διεπαφές, ισχυρά μέτρα ασφαλείας και ζητήματα απορρήτου δεδομένων κατά το σχεδιασμό τέτοιων εφαρμογών. Καταλήγει υποστηρίζοντας ότι η ανάπτυξη μιας εφαρμογής PFM μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στα άτομα να λαμβάνουν τεκμηριωμένες οικονομικές αποφάσεις, να βελτιώσουν την οικονομική τους ευημερία και τελικά να επιτύχουν τους οικονομικούς τους στόχους.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Ο προϋπολογισμός είναι ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο που χρησιμοποιείται για τον προγραμματισμό και τη διαχείριση των οικονομικών πόρων.

Αποτελεί ένα σχέδιο που καταγράφει τα εισοδήματα και τα έξοδα ενός ατόμου, μιας οικογένειας, μιας επιχείρησης ή μιας οργάνωσης για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (συνήθως για ένα έτος).

Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία, όπως τα εισοδήματα, τα έξοδα, τις αποταμίευσεις, τα χρέη και τις επενδύσεις.

Έσοδα και Δαπάνες ενός μηνιαίου ενδεικτικού προϋπολογισμού.	
Έσοδα	Έξοδα
Μισθοί από Εργασία: 1.500	ΔΕΗ: 100
Εισόδημα από ενοίκια: 700	ΕΥΔΑΠ: 10
Τόκοι από τραπεζικό λογαριασμό: 100	ΟΤΕ: 35
	Έξοδα διατροφής: 850
	Έξοδα ενδυμασίας: 300
	Ασφάλειες: 200
	Δαπάνες ψυχαγωγίας: 150
Συνολικά έσοδα 2.300	Συνολικά έξοδα: 1645
Αποταμίευση=2.300 - 1.645 = 655	

Παράδειγμα Προϋπολογισμού

Ο κύριος σκοπός του προϋπολογισμού είναι να διασφαλίσει την ισορροπία μεταξύ των εσόδων και των δαπανών, και να επιτρέψει στον έλεγχο και τη διαχείριση των χρημάτων με στόχο την επίτευξη οικονομικών στόχων κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου, (στην περίπτωση μας ας υποθέσουμε πως αυτή η περίοδος είναι ένας μήνας).

Στον αυτόν τον μηνιαίο προϋπολογισμό, πρέπει να καταγραφούν και να αναλυθούν όλα τα εισοδήματα (έσοδα) και οι δαπάνες (έξοδα) που

αναμένεται να πραγματοποιηθούν κατά τη διάρκεια του μήνα. Τα έσοδα αναφέρονται στα χρήματα που εισπράττονται, ενώ οι δαπάνες αναφέρονται στα χρήματα που δαπανώνται για διάφορα έξοδα και ανάγκες.

Κατανάλωση - Αποταμίευση – Επένδυση – Χρέος

Το διαθέσιμο εισόδημα από όπου και να προκύπτει, κατανέμεται μεταξύ κατανάλωσης και αποταμίευσης.

Κατανάλωση είναι το μέρος του εισοδήματος που δαπανούν τα νοικοκυριά για να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες.

Αποταμίευση είναι το μέρος του εισοδήματος το οποίο δε δαπανάται για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών, δηλαδή δεν καταναλώνεται. Έτσι αυτό δε ξοδεύεται για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών αλλά αποταμιεύεται για περιπτώσεις ανάγκης ή για να εκπληρωθούν κάποιοι άλλοι στόχοι.

Επένδυση είναι το μέρος του εισοδήματος που δαπανάται για την αγορά κεφαλαιουχικών αγαθών, όπως για παράδειγμα για την αγορά ενός σπιτιού ή ενός αγροκτήματος.

Χρέος ή Υπερχρέωση είναι η συσσώρευση χρεών που δεν μπορούν να εξοφληθούν με το τρέχον και το αναμενόμενο επίπεδο εισοδήματος.

Επίσης υπερχρέωση παρατηρείται όταν για τη πληρωμή του χρέους οδηγούμαστε μείωση του βιοτικού επιπέδου. Ένα παράδειγμα είναι η πώληση περιουσιακών στοιχείων, είτε μόνιμα είτε για την απόκτηση χρηματικών μονάδων με σκοπό την αποπληρωμή χρεών.

II. ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Τα βασικά είδη του προϋπολογισμού στα οποία βήμα – βήμα οδηγούμαστε, είναι τα εξής:

1. Λειτουργικός Προϋπολογισμός

Κατά το λειτουργικό προϋπολογισμό γίνεται εκτίμηση των εισοδημάτων και των δαπανών σε μηνιαία βάση. Τέτοιες δαπάνες είναι το κόστος διαβίωσης, τα κόστη μεταφοράς, εκπαίδευσης, προσωπικής φροντίδας, ιατρικής περίθαλψης και λοιπά.

2. Ταμειακός Προϋπολογισμός

Ο προϋπολογισμός ταμειακής ροής εξετάζει και καθοδηγεί τον τρόπο αντιμετώπισης προβλημάτων που μπορεί να παρουσιαστούν στη διαχείριση των χρηματικών εισροών και εκροών. Η προετοιμασία του προϋπολογισμού ταμειακής ροής ακολουθεί την κατάρτιση του λειτουργικού προϋπολογισμού και αποτελεί σημαντικό μέρος των μελλοντικών προβλέψεων της πορείας του (οικογενειακού) προγραμματισμού.

Σκοπός του προϋπολογισμού ταμειακής ροής είναι να:

- εξασφαλίζει τη ρευστότητα,

- επισημάνει την έλλειψη μετρητών, ώστε να ληφθούν εγκαίρως τα κατάλληλα μέτρα,
- εντοπίσει το πλεόνασμα μετρητών, ώστε να παρθούν αποφάσεις για την τοποθέτησή τους σε επενδύσεις.

3. Προϋπολογισμός Επενδύσεων

Ο προϋπολογισμός επενδύσεων παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στον προγραμματισμό και στους μακροπρόθεσμους στόχους που έχουν τεθεί. Αναφέρεται σε μελλοντικές δαπάνες με σκοπό την επένδυση σε:

- Πάγια περιουσιακά στοιχεία (οικόπεδο, κατοικία, αυτοκίνητο),
- Επενδύσεις σε χρεόγραφα (μετοχές),
- Επενδύσεις σε ομόλογα,
- Αποπληρωμή μακροπρόθεσμων δανείων,
- Μορφές χρηματοδότησης

III. ΤΙ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Ο προϋπολογισμός συνήθως περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

1. **Εισοδήματα**: Αφορά τα χρήματα που προέρχονται από μισθούς, αμοιβές από εργασία, εισοδήματα από επενδύσεις, επιδόματα, επιστροφές φόρων, ενοίκια, επιδοτήσεις και άλλες πηγές εσόδων που λαμβάνετε κατά τη διάρκεια του μήνα.

Έτσι, οι κύριες πηγές εισοδήματος, είναι οι εξής:

- i. **Μισθός από εργασία**. Ο άνθρωπος προσφέρει τις υπηρεσίες του ως εργαζόμενος προκειμένου να παραχθούν τα οικονομικά αγαθά. Η αμοιβή για αυτή την προσφορά του αποτελεί το μισθό του.
- ii. **Εισόδημα από άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος**, για παράδειγμα γιατρός, δικηγόρος κ.λπ.
- iii. **Εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα**, π.χ. από αρτοποιείο, κατάστημα υποδημάτων κ.λπ.
- iv. **Αγροτικά εισοδήματα**. Όταν η εργασία των μελών της οικογένειας είναι αγροτική, το εισόδημα που προέρχεται από αυτή την προσφορά εργασίας ονομάζεται αγροτικό.
- v. **Εισοδήματα από περιουσιακά στοιχεία**. Εδώ περιλαμβάνονται τα έσοδα από την ενοικίαση της ακίνητης περιουσίας του νοικοκυριού (π.χ. διαμερίσματα, καταστήματα κ.λπ.).
- vi. **Κέρδη από επενδύσεις**. Τα κέρδη αυτά προέρχονται από επενδύσεις των ατόμων σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, για παράδειγμα αγορά μετοχών, επιχειρηματικών ομολόγων κ.λπ.
- vii. **Τόκοι**. Οι τραπεζικές καταθέσεις δίνουν κέρδος στο άτομο που τις πραγματοποιεί, με τη μορφή της αύξησης του κεφαλαίου το οποίο έχει καταθέσει ο αποταμιευτής, δηλαδή των τόκων.
- viii. **Επιδόματα**. Πρόσθετα εισοδήματα που παρέχονται από το κράτος ή τις επιχειρήσεις (επίδομα θέρμανσης, επίδομα ανθυγιεινής εργασίας).
- ix. **Συντάξεις**. Πρόκειται για το εισόδημα των μελών της οικογένειας που έχουν ξεπεράσει συνήθως το εξηκοστό έτος της ηλικίας τους, έχουν εργαστεί για μεγάλο χρονικό διάστημα της ζωής τους και πλέον δεν εργάζονται.
- x. **Έκτακτα εισοδήματα**. Χρήματα που προέρχονται από αναπάντεχα κέρδη, όπως π.χ. κέρδος από λαχείο κ.λπ.

2. **Δαπάνες**: Στις δαπάνες καταγράφονται όλα τα μηνιαία όπως ενοίκιο, λογαριασμοί υπηρεσιών, τρόφιμα, μεταφορικά έξοδα, ασφάλειες, δάνεια, ψυχαγωγία. Αυτές οι δαπάνες μπορεί να είναι:

Σταθερές δαπάνες: Αυτές είναι οι δαπάνες που πρέπει να καλύπτονται κάθε μήνα και παραμένουν σταθερές, όπως ενοίκιο, δόσεις δανείων, ασφάλειες, υπηρεσίες κινητής τηλεφωνίας, δίκτυο ίντερνετ κ.λπ.

Καθημερινές δαπάνες: Αυτές είναι οι καθημερινές δαπάνες που προκύπτουν για τρόφιμα, αγορές, εστίαση, μεταφορές, ενδύματα, καλλυντικά και άλλες καθημερινές ανάγκες. Περιλαμβάνει τα έξοδα για τα καθημερινά αναγκαία αγαθά και υπηρεσίες, όπως τροφή, μεταφορά, επικοινωνία, ενέργεια και άλλα.

Δαπάνες υγείας: η κατηγορία υγείας στον μηνιαίο προϋπολογισμό περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη φροντίδα της υγείας, όπως

Δαπάνες Μετακίνησης: Αναφέρεται στα έξοδα για την αγορά και τη συντήρηση οχημάτων, τα καύσιμα, το πάρκινγκ και άλλες σχετικές δαπάνες όπως:

Δαπάνες Εκπαίδευσης: Τα έξοδα για μαθήματα, σεμινάρια, συγγράμματα και άλλα σχετικά έξοδα που σχετίζονται με την εκπαίδευση.

Επείγουσες δαπάνες: Αυτή η κατηγορία αφιερώνεται σε απρόβλεπτες καταστάσεις ή αναγκαίες πληρωμές που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του μήνα.

Περιλαμβάνει επείγουσες επισκευές, ιατρικές ανάγκες, έκτακτες εξόδους κ.λπ.

3. **Αποταμιεύσεις / Επενδύσεις**: Με τον όρο αποταμίευση, χαρακτηρίζεται γενικά πάσης φύσεως συσσωρευμένες αγαθών για μελλοντική χρήση.

Αυτό το ποσό μπορεί να αντιπροσωπεύει μια συγκεκριμένη ποσοστιαία εκχώρηση του εισοδήματός σας για μελλοντική ανάπτυξη, απρόβλεπτες ανάγκες ή επενδύσεις.

Πρόκειται για ένα ποσό που κατατίθεται σε αποταμιευτικό λογαριασμό ή επενδύεται για το μέλλον, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα αποθεματικό για έκτακτες ανάγκες ή για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων.

Ο βασικός στόχος ενός οποιουδήποτε ατόμου ή ομάδας είναι να αυξήσει τα χρήματα που αποταμιεύει ή επενδύει. **Αποταμίευση σημαίνει σωστή διαχείριση των χρημάτων**.

Η αποταμίευση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, όπως είναι:

- Η κατάθεση σε λογαριασμό ταμειοτηρίου. Ο καταναλωτής καταθέτει σε μια τράπεζα ένα ποσό χρημάτων και στο τέλος κάθε χρόνου λαμβάνει από αυτό τους τόκους.
- Εγγραφή σε εκδόσεις ομολόγων ή /και απόκτηση εντόκων γραμματίων.
- Με την αγορά ομολόγων ή εντόκων γραμματίων, ο καταναλωτής «δεσμεύει» ένα χρηματικό ποσό για κάποιο χρονικό διάστημα. Στο τέλος της περιόδου παίρνει το ποσό που έχει αποταμιεύσει και επιπλέον τους τόκους.
- Απόκτηση μετοχών από Χρηματιστήρια αξιών. Αγοράζοντας ο καταναλωτής μετοχές σε κάποια τιμή μπορεί να τις πουλήσει σε άλλη χρονική στιγμή σε υψηλότερη τιμή. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής αγοράς θα είναι το κέρδος του.
- Η απόκτηση ακίνητης περιουσίας (καλλιεργήσιμων γαιών, δασών, κτιρίων κ.λπ.)
- Η απόκτηση πολύτιμων μετάλλων, (κυρίως χρυσού) και πολύτιμων λίθων.

- Η απόκτηση συλλογών και αντικειμένων τέχνης (χρημάτων, πινάκων ζωγραφικής, σπανίων βιβλίων, νομισμάτων, γραμματοσήμων κ.λπ.).
- Η απόκτηση συναλλάγματος (ξένων νομισμάτων).
- Δανειοδότηση ιδιωτικών επιχειρήσεων.

4. **Λάνεια και Κάρτες:** Εάν χρησιμοποιείτε πιστωτικές κάρτες, πρέπει να λάβετε υπόψη τις πληρωμές που πρέπει να κάνετε κάθε μήνα για να αποφύγετε το χρέος.

Επίσης αν έχετε λάβει δάνεια θα πρέπει φροντίζετε για την έγκυρη και αδιάληπτη πληρωμή των δόσεων αυτών.

5. **Συνδρομές:** Εάν έχετε συνδρομές σε περιοδικά, εφημερίδες, τηλεοπτικά πακέτα ή άλλες υπηρεσίες, πρέπει να τις συμπεριλάβετε στον προϋπολογισμό.
6. **Φιλανθρωπία και δωρεές:** Περιλαμβάνει τις δωρεές που κάνετε σε φιλανθρωπικούς οργανισμούς, εκκλησίες, κοινότητες και άλλες ανθρωπιστικές πρωτοβουλίες.
7. **Δαπάνες Αναψυχής / Ψυχαγωγίας:** Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται τα έξοδα για ταινίες, συναυλίες, αθλητικές εκδηλώσεις, διασκέδαση και άλλες δραστηριότητες ψυχαγωγίας καθώς επίσης και τα έξοδα για τις διακοπές, τα ταξίδια και τις αναψυκτικές δραστηριότητες.
8. **Δαπάνες για Κατοικίδια ζώα:** Επίσης στον προϋπολογισμό, καλό θα ήταν αν συμπεριλάβετε τα έξοδα για τροφή, περίθαλψη, εμφύλια και άλλες ανάγκες των κατοικίδιων ζώων σας.
9. **Οτιδήποτε άλλο κριθεί σκόπιμο:** Κάθε νοικοκυριό, κάθε άτομο έχει τις δικές του υποχρεώσεις και επιθυμίες να εκπληρώσει. Έτσι κάποιες από τις παραπάνω κατηγορίες μπορεί να μην έχουν παντού χρήση, ενώ θα πρέπει να προστεθούν άλλες όπως φόροι, νομική αντιπροσώπευση κ.ο.κ.

IV. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Παρακάτω γίνεται αναφορά σε αυτά που μπορούμε να καταφέρουμε συντάσσοντας έναν κατάλληλο προϋπολογισμό.

Προγραμματισμός και κατανόηση: Ο προϋπολογισμός βοηθά στον προγραμματισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων και την κατανόηση των δαπανών αλλά και των εσόδων. Αυτό προσφέρει μια σαφή εικόνα των οικονομικών πόρων και τη λήψη προσεκτικών αποφάσεων για τη διαχείρισή τους.

Έλεγχος και παρακολούθηση: Ένας καλά σχεδιασμένος προϋπολογισμός επιτρέπει να παρακολουθείτε τις δαπάνες και τα έσοδά σας. Έτσι μπορείτε και επιβάλλεται να παρακολουθείτε πώς εκτελείται ο προϋπολογισμός σας και να αναγνωρίζετε τις περιπτώσεις υπέρβασης ή ανισορροπίας μεταξύ εισοδήματος και δαπανών.

Αναγνώριση προτεραιοτήτων: Ο προϋπολογισμός σας βοηθά να αναγνωρίσετε τις προτεραιότητές σας και να τις αντιμετωπίσετε ανάλογα. Με το να καταγράφετε και να εκτιμάτε τις δαπάνες σας, μπορείτε να διαπιστώσετε ποιοι τομείς της ζωής σας είναι πιο σημαντικοί και πού πρέπει να επενδύσετε τους περιορισμένους πόρους σας. Αυτό σας επιτρέπει να κατανοήσετε και να προτεραιοποιήσετε τις ανάγκες και τις επιθυμίες σας. Μπορεί να σας βοηθήσει να ανακαλύψετε αν θέλετε να επενδύσετε περισσότερα στην εκπαίδευση, τα ταξίδια, την υγεία ή άλλους τομείς της ζωής σας που θεωρείτε σημαντικούς. Αυτή η συνειδητοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε πιο ισορροπημένες και ικανοποιητικές αποφάσεις σχετικά με τον τρόπο δαπάνης των πόρων σας.

Οικονομική σταθερότητα: Ο προϋπολογισμός βοηθά στη διατήρηση οικονομικής σταθερότητας. Αποτελεί ένα εργαλείο που σας βοηθά να προβλέψετε και να διαχειριστείτε τις δαπάνες σας, αποφεύγοντας την υπερβολική χρήση πιστωτικών καρτών ή την επιβάρυνση με υψηλά

επιτόκια. Με την τήρηση του προϋπολογισμού, μπορείτε να διασφαλίσετε ότι έχετε επαρκή ρευστότητα και αποθεματικά για αναπάντεχες δαπάνες ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Οικονομικός έλεγχος: Ένας προϋπολογισμός σας βοηθά να ελέγξετε τις δαπάνες σας και να αποφύγετε την υπερβολική δαπάνη. Μπορείτε να προσδιορίσετε περιοχές όπου μπορείτε να εξοικονομήσετε χρήματα και να ανακατευθύνετε αυτούς τους πόρους σε πιο σημαντικές ανάγκες ή επενδύσεις.

Προετοιμασία για το μέλλον: Ένας καλά σχεδιασμένος προϋπολογισμός βοηθά στη δημιουργία αποθεματικού και αποταμίευσης για το μέλλον. Μπορείτε να αντιμετωπίσετε αναπάντεχες δαπάνες ή έκτακτες καταστάσεις με μεγαλύτερη άνεση αν έχετε ήδη προβλέψει και διατηρήσει κατάλληλα χρηματικά αποθέματα.

Επίτευξη χρηματοοικονομικών στόχων: Ο προϋπολογισμός σας βοηθά να επιτύχετε τους χρηματοοικονομικούς σας στόχους. Με την καταγραφή και τον έλεγχο των εσόδων και των δαπανών σας, μπορείτε να ορίσετε συγκεκριμένους στόχους, όπως αποταμίευση, επενδύσεις, αγορά ακινήτου ή απόσβεση χρεών. Με την προοπτική του προϋπολογισμού, μπορείτε να διαμορφώσετε ένα σχέδιο δράσης για την επίτευξη αυτών των στόχων. Μπορείτε να καθορίσετε πόσο θα εξοικονομήσετε από τα εισοδήματά σας και ποιες δαπάνες πρέπει να μειωθούν για να πραγματοποιηθούν οι στόχοι σας. Επίσης, μπορείτε να δημιουργήσετε έναν προγραμματισμένο πίνακα μειώσεων για να επιτύχετε τους στόχους σας με βάση τον χρόνο.

Μείωση του στρες: Ένας προϋπολογισμός σας βοηθά να έχετε έναν καλύτερο έλεγχο των οικονομικών σας και να μειώσετε το στρες που σχετίζεται με τις οικονομικές ανησυχίες. Με το να γνωρίζετε πώς δαπανάτε τα χρήματά σας και να έχετε ένα σχέδιο για το πώς θα τα διαχειριστείτε, μπορείτε να αισθανθείτε πιο ασφαλείς και αυτοπεποίθηση.

Προώθηση της ανεξαρτησίας: Ένας προϋπολογισμός σας βοηθά να επιτύχετε οικονομική ανεξαρτησία. Μπορείτε να καθορίσετε στόχους για την εξόφληση χρεών, την απόκτηση ακινήτων, τη συνταξιοδότηση ή άλλες οικονομικές επιδιώξεις που θα σας βοηθήσουν να είστε πιο ανεξάρτητοι οικονομικά στο μέλλον.

Γενικά, ο προϋπολογισμός είναι ένα ισχυρό εργαλείο που σας βοηθά να διαχειρίζεστε τα οικονομικά σας, να επιτυγχάνετε τους στόχους σας και να δημιουργείτε οικονομική ευεξία. Μέσω της κατανόησης των εσόδων και των δαπανών σας, μπορείτε να προσαρμόζετε την οικονομική σας συμπεριφορά και να προσανατολιζέτε τις αποφάσεις σας με βάση τις προτεραιότητές σας.

Αυτό δίνει έλεγχο και αυτονομία στις οικονομικές επιλογές και βοηθά στην αντιμετώπιση απρόοπτων καταστάσεων και αναπάντεχων οικονομικών προβλημάτων. Επιπλέον, η προσεκτική διαχείριση του προϋπολογισμού μπορεί να παρέχει ασφάλεια και ευεξία σε περιόδους οικονομικής αβεβαιότητας.

Παρατήρηση

Σκοπός του προϋπολογισμού δεν είναι να σας πείσει να μην ξοδεύετε τα χρήματά σας αλλά να σας βοηθήσει να τα αξιοποιείτε αποτελεσματικά.

Ο προϋπολογισμός δεν είναι μια στατική διαδικασία, αλλά ένα εργαλείο που πρέπει να αναπροσαρμόζεται και επανεκτιμάται τακτικά. Οι ανάγκες και οι προτεραιότητες μπορεί να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, και ο προϋπολογισμός πρέπει να αντικατοπτρίζει τις αλλαγές αυτές.

Είναι επίσης σημαντικό να υπάρχει ευελιξία στον προϋπολογισμό για αναπάντεχες δαπάνες ή ευκαιρίες που μπορεί να προκύψουν.

V. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Η κατάρτιση του προϋπολογισμού επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως είναι το μέγεθος του εισοδήματος, το μέγεθος της οικογένειας, η ηλικία των μελών της, το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν τα μέλη της οικογένειας κ.α.

Σημαντικό στοιχείο στον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης του οικογενειακού προϋπολογισμού είναι ο έλεγχος του συστήματος πληρωμών της οικογένειας.

Με τον όρο σύστημα πληρωμών εννοούμε τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται για να πραγματοποιηθούν οι συναλλαγές σε μια οικονομία. Το μέσο που χρησιμοποιείται για να πραγματοποιηθούν οι αγοραπωλησίες των προϊόντων είναι το χρήμα το οποίο δηλαδή μέσο συναλλαγής.

Παράδειγμα

Ας υποθέσουμε ότι θέλετε να αγοράσετε προϊόντα διατροφής από κάποιο σουπερμάρκετ. Ένας τρόπος με τον οποίο μπορείτε να πραγματοποιήσετε τη συγκεκριμένη συναλλαγή είναι να πληρώσετε με μετρητά. Δηλαδή να καταβάλετε κάποια χρήματα (χαρτονομίσματα και κέρματα) στο ταμείο «ως αντάλλαγμα» για να αγοράσετε τα αγαθά που έχετε επιλέξει.

Άλλος τρόπος με τον οποίο θα μπορούσατε να πληρώσετε είναι με (χρεωστική ή πιστωτική κάρτα). Στην περίπτωση της χρεωστικής κάρτας ο καταναλωτής τα χρήματα που είναι να πληρώσουμε, αφαιρούνται από το λογαριασμό με τον οποίο αυτή συνδέεται. Στην περίπτωση της πιστωτικής κάρτας ο καταναλωτής δανείζεται κάποια χρήματα από την τράπεζα, η οποία επιτρέπει στον κάτοχο της κάρτας να προβαίνει σε αγορές χωρίς άμεση καταβολή μετρητών. Τα μετρητά των αγορών αυτών πληρώνονται από την τράπεζα στο σουπερμάρκετ και στη συνέχεια η τράπεζα χρεώνει τον κάτοχο με το ανάλογο ποσό. Το ποσό αυτό εξοφλείται εφάπαξ ή σε μηνιαίες δόσεις.

Για μεγαλύτερες αγορές, για παράδειγμα την αγορά ενός αυτοκινήτου, υπάρχουν κι άλλοι τρόποι πληρωμής, όπως είναι οι επιταγές και τα γραμμάτια.

Συμπερασματικά, με την ανάπτυξη των οικονομιών το χρήμα έχει καταστεί μέσο συναλλαγής και αποταμίευσης και έχει απλοποιήσει σημαντικά την οικονομική ζωή, μπορεί όμως να ανατρέψει την ορθή υλοποίηση του οικογενειακού προϋπολογισμού.

Ο προϋπολογισμός για συγκεκριμένη χρονική περίοδο (π.χ. μήνας) είναι βέβαια σκόπιμος, αλλά το νοικοκυριό πρέπει να αντιμετωπίζει το θέμα της διαχείρισης των οικονομικών του σε μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα – σίγουρα έτος και, ίσως, για περιπτώσεις μεγάλων αποφάσεων (στεγαστικό δάνειο, αγορά αυτοκινήτου, σπουδές παιδιών) ακόμα μεγαλύτερο.

Είναι σημαντικό κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού να ελέγχεται η πρόοδος του ούτως ώστε τα έξοδα να μην υπερβαίνουν συστηματικά τα έσοδα, γιατί στην περίπτωση αυτή το νοικοκυριό θα βρεθεί σύντομα σε κατάσταση υπερχρέωσης.

VI. Η ΥΠΕΡΧΡΕΩΣΗ

Υπερχρέωση είναι η συσσώρευση χρεών που δεν μπορούν να εξοφληθούν με το τρέχον και το αναμενόμενο επίπεδο εισοδήματος.

Επίσης υπερχρέωση παρατηρείται όταν για τη πληρωμή του χρέους οδηγούμαστε μείωση του βιοτικού επιπέδου. Ένα παράδειγμα είναι η πώληση περιουσιακών στοιχείων, είτε μόνιμα είτε για την απόκτηση χρηματικών μονάδων με σκοπό την αποπληρωμή χρέους.

Αιτίες υπερχρέωσης

Μεταξύ των παραγόντων που μπορούν να προκαλέσουν υπερβολικό χρέος, αναφέρονται τα ακόλουθα:

Οικονομική απερισκεψία: Η παρανόηση του πραγματικού εισοδήματος. Όταν τα διαθέσιμα έσοδα δε συνάδουν με τις δαπάνες οδηγούμαστε υπερχρέωσης. Αυτό μπορεί να προκύψει με τη μορφή της κακής χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης, της απερίσκεπτης χρήσης καρτών και δανεισμού και της αδυναμίας σωστής διαχείρισης του χρέους.

Απρόσμενα γεγονότα: Δεδομένου ότι δεν μπορούμε να προβλέψουμε με ακρίβεια το μέλλον, τα απρόσμενα γεγονότα διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο. Θα μπορούσε να συμβεί, για παράδειγμα, απώλεια θέσης εργασίας, απρόβλεπτα ιατρικά έξοδα, θάνατος ή γέννηση μέλους της οικογένειας ή αυξημένα επιτόκια.

Η ίδια η ζωή: Όλη μας ξέρουμε μια περίπτωση ατόμου που κάτι συνέβη και βρέθηκε στη αυτή τη δυσάρεστη θέση.

Πώς να αποφύγετε την υπερχρέωση

Προγραμματίστε τον προϋπολογισμό σας: Αποφύγετε τη διατήρηση ενός βιοτικού επιπέδου πάνω από το εισόδημά σας. Επίσης, θα πρέπει να αποφύγετε περιττές αγορές. Τέλος, μπορείτε να κερδίσετε επιπλέον εισόδημα.

Ορίστε ένα όριο εξοικονόμησης: Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργεί ένα οικονομικό μαξιλάρι για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων δαπανών.

Για να αποφύγετε την υπερχρέωση, οι ακόλουθες συμβουλές μπορεί να είναι χρήσιμες:

1. Υπολογισμός των συνολικών οφειλών.

Αξιολογήστε το χρέος σας.

Ξεκινήστε συλλέγοντας όλες τις πληροφορίες σχετικά με τα χρέη σας, συμπεριλαμβανομένων των ανεξόφλητων υπολοίπων, των επιτοκίων και των ελάχιστων μηνιαίων πληρωμών.

Συντάξτε μια λίστα που θα αφορά πόσα χρήματα χρωστάτε και που τα χρωστάτε.

Εφόσον παρατηρηθεί ότι το χρέος ξεπερνά το 20% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος, πρέπει να ληφθούν μέτρα ώστε το χρέος να μειωθεί.

Οι οικονομικοί σύμβουλοι συνιστούν τη διατήρηση του χρέους σε λογικά επίπεδα σε σχέση με το εισόδημα. Το 20% αποτελεί έναν κατευθυντήριο αριθμό που χρησιμοποιείται για να καθορίσει ένα όριο όπου η υπέρβαση του μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα.

Σε γενικές γραμμές, οι λόγοι για τους οποίους θεωρείται σημαντικό να ληφθούν μέτρα για τη μείωση του χρέους όταν υπερβαίνει το 20% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος είναι οι εξής:

Οικονομική ευελιξία: Ένα υψηλό ποσοστό χρέους σε σχέση με το εισόδημα μπορεί να περιορίσει την οικονομική ευελιξία και τη δυνατότητα να ανταποκριθείτε σε απρόβλεπτες οικονομικές ανάγκες.

Οικονομική επιβάρυνση: Ένα υψηλό ποσοστό χρέους μπορεί να συνεπάγεται υψηλά επιτόκια και πληρωμές, καθιστώντας τη διαχείριση του χρέους δυσκολότερη. Οι μηνιαίες πληρωμές επί του χρέους μπορεί να επηρεάζουν το διαθέσιμο εισόδημά σας και να περιορίζουν την ικανότητά σας να αποταμιεύετε ή να επενδύετε.

Κίνδυνος χρεοκοπίας: Όταν το χρέος υπερβαίνει το 20% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος, αυξάνεται ο κίνδυνος χρεοκοπίας. Μπορεί να γίνει δύσκολο να ανταποκριθείτε στις υποχρεώσεις των πληρωμών, να διατηρήσετε καλή πιστοποιητική ικανότητα και να διατηρήσετε την οικονομική σταθερότητα.

Στρεβλώσεις στον προϋπολογισμό: Ένα υψηλό ποσοστό χρέους μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις στον προϋπολογισμό σας. Μπορεί να είναι δύσκολο να διατηρήσετε ισορροπία ανάμεσα στις πληρωμές του χρέους, τις καθημερινές ανάγκες και την αποταμίευση.

Μείωση του χρηματοδοτικού φόρτου: Η μείωση του χρέους σας κάτω από το 20% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος θα σας επιτρέψει να

μειώσετε το χρηματοδοτικό φόρτο που αναλαμβάνετε κάθε μήνα. Αυτό θα σας βοηθήσει να έχετε μεγαλύτερη διαθεσιμότητα εισοδήματος για αποταμίευση, επενδύσεις ή άλλες οικονομικές ανάγκες.

Συνολικά, η μείωση του χρέους κάτω από το 20% του καθαρού μηνιαίου εισοδήματος είναι σημαντική για να διατηρήσετε τη χρηματοοικονομική σας ευελιξία, να αποφύγετε οικονομικές επιβαρύνσεις, να μειώσετε τον κίνδυνο χρεοκοπίας και να διατηρήσετε έναν υγιή προϋπολογισμό. Λαμβάνοντας μέτρα για τη μείωση του χρέους, όπως αναθεωρήσεις των εξόδων, αναδιάρθρωση του χρέους ή αύξηση των εισοδημάτων, μπορείτε να βελτιώσετε την οικονομική σας κατάσταση και να ανακτήσετε τον έλεγχο των οικονομικών σας υποθέσεων.

2. Αναστολή όλων των διαδικασιών που συσσωρεύουν χρέος.

Δεν πρέπει να λάβετε επιπλέον δάνεια για να πληρώσετε τρέχοντα δάνεια και υποχρεώσεις.

Επίσης πρέπει να γίνει άμεση παύση στη χρήση των πιστωτικών καρτών καθώς και στη χρήση υπερανάληψης, έστω και αν κερδίζετε μετρητά ή διάφορες άλλες ανταμοιβές με τις αγορές σας (αυτός είναι ένας από τους τρόπους του προκαλούνται τα χρέη).

Τα παραπάνω είναι ένα καθοριστικό βήμα μπορούμε να επικεντρωθούμε στην αντιμετώπιση του υπάρχοντος χρέους.

3. Δημιουργία προϋπολογισμού

Σε αυτό το στάδιο είναι βασικό το να δημιουργήσετε έναν προϋπολογισμό στον οποίο περιλαμβάνονται τα μηνιαία έσοδα και έξοδά σας στο σύνολό τους.

Προσπαθήστε να είμαστε όσο πιο λεπτομερείς γίνεται ούτως ώστε να υπάρχει μια σαφής εικόνα του ποια έξοδα μπορείτε να αναστείλετε ποια μπορείτε να μειώσετε στο ελάχιστο καθώς και ποια χρέη μπορείτε να αποπληρώσετε πιο άμεσα.

Ελαχιστοποιώντας τα περιττά έξοδα, θα έχετε περισσότερα κεφάλαια διαθέσιμα για να διαθέσετε για τις πληρωμές του χρέους σας.

Η εφαρμογή μας θα σας βοηθήσει τα μέγιστα σε αυτή την εργασία.

4. Τακτοποίηση του χρέους με το μεγαλύτερο επιτόκιο.

Σε αυτό το στάδιο πρέπει αρχικά να πραγματοποιηθεί μια ταξινόμηση χρεών με βάση τα επιτόκιά τους. Από το υψηλότερο επιτόκιο στο χαμηλότερο. Έτσι εστιάζουμε στο χρέος που είναι πιο ακριβό αναλογικά δηλαδή σε αυτό με το υψηλότερο επιτόκιο.

Η λογική πίσω από αυτή τη κίνηση είναι να μειώσουμε το συνολικό ποσό των τόκων ώστε να απελευθερωθούν χρήματα για την αποπληρωμή του λοιπού χρέους.

Η τακτοποίηση του χρέους με το μεγαλύτερο επιτόκιο είναι συνήθως συνιστώμενη για τους εξής λόγους:

- I. Μείωση του κόστους του χρέους: Τα χρέη με υψηλά επιτόκια συνήθως επιφέρουν μεγαλύτερο κόστος στον χρεώστη. Πληρώνοντας πρώτα τα χρέη με το μεγαλύτερο επιτόκιο, μπορείτε να μειώσετε το συνολικό ποσό που πληρώνετε σε επιτόκια.
- II. Απελευθέρωση ρευστότητας: Εάν εστιάζετε στην αποπληρωμή των χρεών με το μεγαλύτερο επιτόκιο, μπορείτε να απελευθερώσετε ρευστότητα πιο γρήγορα. Αυτό σημαίνει ότι θα έχετε περισσότερα χρήματα διαθέσιμα για να ανταποκριθείτε σε άλλες οικονομικές ανάγκες ή να επενδύσετε για το μέλλον.
- III. Ψυχολογική ικανοποίηση: Η αποπληρωμή του χρέους με το μεγαλύτερο επιτόκιο μπορεί να προσφέρει μια αίσθηση επίτευξης και ικανοποίησης. Όταν βλέπετε ότι μειώνετε το χρέος σας με τη μεγαλύτερη επιβάρυνση, αυξάνετε την οικονομική σας ασφάλεια και μειώνετε το οικονομικό στρες. Αυτό μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην ψυχολογία σας και να σας παρέχει μεγαλύτερη αίσθηση ελέγχου και ευεξίας.

Ταυτόχρονα δεν παραλείπουμε να πληρώνουμε την ελάχιστη δυνατή δόση σε λοιπά δάνεια και κάρτες ώστε να διατηρείται η ισορροπία του χρέους και να μην έχουμε επιπλέον προσαυξήσεις.

5. Πληρωμές ποσών υψηλότερων από την ελάχιστη δόση

Εφόσον υπάρχει η δυνατότητα κατά τη μηνιαία πληρωμή δόσεων προβαίνουμε σε πληρωμές ποσών υψηλότερων από την ελάχιστη δόση.

Ο σκοπός είναι η σταδιακά γρηγορότερη απαλλαγή από το χρέος. Οι λόγοι που εξηγούν αυτήν την πρακτική είναι οι εξής:

Μείωση του συνολικού κόστους: Πληρώνοντας περισσότερο από την ελάχιστη δόση, μειώνετε το συνολικό ποσό των επιτοκίων που θα πληρώσετε κατά τη διάρκεια ζωής του χρέους. Αυτό οδηγεί σε μείωση του συνολικού κόστους του δανείου και επιτρέπει την ταχύτερη εξόφλησή του.

Επιτάχυνση της διαδικασίας αποπληρωμής: Πληρώνοντας περισσότερο από την ελάχιστη δόση, επιταχύνετε την αποπληρωμή του χρέους. Αυτό σημαίνει ότι θα ελευθερωθείτε από το χρέος σας πιο γρήγορα, κερδίζοντας οικονομική ελευθερία και αποφεύγοντας την παρατεταμένη επιβάρυνση των επιτοκίων.

Ακόμα και αν φαντάζει ασήμαντη η πληρωμή μερικών επιπλέον ευρώ μακροχρόνια μας οδηγεί ένα βήμα πιο κοντά στο στόχο μας.

6. Εξετάστε αν σας συμφέρει η συγκέντρωση των οφειλών

Υπάρχουν περιπτώσεις που η συγκέντρωση διαφορετικών χρεών σε ένα μόνο δάνειο με χαμηλότερο επιτόκιο μας οδηγεί σε εξοικονόμηση χρηματικών ποσών.

Για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει τόσο το συνολικό επιτόκιο του νέου δανείου όσο και οι μηνιαίες δόσεις να είναι χαμηλότερα από τα επιτόκια και τις μηνιαίες δόσεις των προηγούμενων δανείων αντίστοιχα.

Ας υποθέσουμε ότι υπάρχουν οι παρακάτω οφειλές:

- Δάνειο πιστωτικής κάρτας με υπόλοιπο 4.000 ευρώ και επιτόκιο 20%.
- Δάνειο αυτοκινήτου με υπόλοιπο 8.000 ευρώ και επιτόκιο 10%.
- Δάνειο καταναλωτικού δανείου με υπόλοιπο 6.000 ευρώ και επιτόκιο 15%.

Θέλοντας να συγκεντρώσετε αυτές τις οφειλές σε ένα νέο δάνειο, συμφωνείτε να λάβετε δάνειο συγκέντρωσης οφειλών από μια τράπεζα X που σας προσφέρει το συγκεκριμένο δάνειο με χαμηλότερο επιτόκιο.

Σας δανείζουν 18.000 ευρώ με επιτόκιο 8% τα οποία χρησιμοποιείτε για να αποπληρώσετε όλα τα προηγούμενα χρέη σας.

Ο νέος δανεισμός σας προσφέρει μια περίοδο αποπληρωμής 4 ετών. Πληρώνετε μια μηνιαία πληρωμή του ποσού που καθορίζεται από την τράπεζα, η οποία μπορεί να είναι περίπου 500 ευρώ. Αυτό το ποσό περιλαμβάνει τόσο την αποπληρωμή του κεφαλαίου όσο και τα επιτόκια.

Με τον τρόπο αυτό, θα μειώσετε τον αριθμό των δανείων σας και θα έχετε μια μόνο πληρωμή να διαχειρίζεστε αντί για πολλές.

Αυτό μπορεί να σας βοηθήσει να οργανώσετε καλύτερα τον προϋπολογισμό σας και να μειώσετε τον αριθμό των δανείων που πρέπει να παρακολουθείτε. Επιπλέον, το χαμηλότερο επιτόκιο του νέου δανείου θα σας επιτρέψει να εξοικονομήσετε χρήματα από τα επιτόκια που θα πληρώνατε στα προηγούμενα δάνεια.

Αυτό το ποσό περιλαμβάνει τόσο την αποπληρωμή του κεφαλαίου όσο και τα επιτόκια.

Επίσης πριν προχωρήσετε σε οποιαδήποτε ενέργεια πρέπει να λάβετε υπόψη σας αν υπάρχουν ρήτρες και ποινές όσον αφορά την πρόωγη εξόφληση των αρχικών οφειλών σας.

7. Εξετάστε αν σας συμφέρει η εξασφάλιση του δανείου

Σε πολλές περιπτώσεις υποθηκεύοντας ένα περιουσιακό στοιχείο επιτυγχάνονται ευνοϊκότεροι όροι για το νέο δάνειο. Πρέπει να αξιολογηθεί ο κίνδυνος που προκύπτει από την υποθήκευση σε συνάρτηση με τους ευνοϊκότερους όρους.

Τα δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις (χωρίς υποθήκευση) τις περισσότερες φορές έχουν υψηλότερα επιτόκια αλλά δεν παρουσιάζουν κινδύνους δέσμευσης υποθηκευμένων περιουσιακών στοιχείων.

8. Επαναδιαπραγμάτευση των χρεών σας

Στη τρέχουσα οικονομική συγκυρία αρκετές τράπεζες είναι διατεθειμένες να διαπραγματευτούν με τον πελάτη, με σκοπό την εξεύρεση μιας λύσης ώστε να είναι βιώσιμη η προοπτική αποπληρωμής του χρέους.

Αυτό ισχύει επίσης και για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας (ΔΕΗ, ΕΥΑΘ κλπ).

9. Ενημερωθείτε

Πολύ βασικό είναι να παρακολουθείτε την επικαιρότητα ώστε να έχετε εικόνα των ρυθμίσεων, των παροχών, των οδηγιών ακόμα και των νέων νόμων του κράτους ώστε να μπορείτε να επωφεληθείτε από αυτά.

10. Αύξηση των εσόδων

Ένας τρόπος να αποπληρώσετε τα χρέη σας είναι να αυξήσετε τα εισοδήματά σας.

Μπορείτε να εξετάσετε την περίπτωση επιπλέον εργασίας, διαπραγμάτευση για αύξηση της αμοιβής σας στην τρέχουσα εργασία σας, αναζήτησης επιπλέον πηγών εισοδήματος (όπως ελεύθερη επαγγελματική δραστηριότητα, επενδύσεις) κ.λπ.

Το πρόσθετο εισόδημα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επιτάχυνση της αποπληρωμής του χρέους σας.

11. Χρησιμοποιήστε απροσδόκητα κέρδη και μπόνους

Εάν λάβετε οποιοδήποτε απροσδόκητο εισόδημα, (επιστροφή φόρου, μπόνους ή δώρα σε μετρητά, χρησιμοποιήστε ένα μέρος ή το σύνολο τους για να πληρώσετε τα χρέη σας.

Η χρήση απροσδόκητων εσόδων για τη μείωση των χρεών σας μπορεί να επιταχύνει σημαντικά την πρόοδό σας.

12. Παραμείνετε παρακινημένοι και συγκεντρωμένοι

Η εξόφληση των χρεών μπορεί να είναι ένα μακρύ και δύσκολο ταξίδι.

Μείνετε παρακινημένοι παρακολουθώντας την πρόοδό σας, γιορτάζοντας μικρά ορόσημα και οραματιζόμενοι ένα μέλλον χωρίς χρέη αυτό το μέλλον για το οποίο μοχθείτε.

Περιβάλλετε τον εαυτό σας με ένα σύστημα φίλων ή μελών της οικογένειας που μπορούν να σας υποστηρίξουν να σας ενθαρρύνουν και να σας θέσουν υπόλογους.

VII. ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΩΝ

Η αποταμίευση χρημάτων ή κατά την καθομιλουμένη η διαδικασία με την οποία «βάζουμε χρήματα στην άκρη» είναι μια καλή πρακτική η οποία μας επιτρέπει να αισθανόμαστε ασφαλείς οικονομικά, και μας βοηθά στην επίτευξη μελλοντικών στόχων. Έτσι έχουμε οικονομικούς πόρους διαθέσιμους όταν προκύψει η οποιαδήποτε ανάγκη.

Πως όμως μπορούμε να αποταμιεύσουμε χρήματα;

Ξεκινάμε έχοντας το μυαλό μας το εξής. «Ποτέ δεν είναι πολύ αργά και ποτέ δεν είναι πολύ νωρίς για να ξεκινήσουμε την αποταμίευση χρημάτων».

Έτσι ας ξεκινήσουμε από τα βασικά:

• Θεσπίζουμε ξεκάθαρους στόχους

Με αυτόν τον τρόπο θα έχετε κίνητρο να αποταμιεύετε.

Όταν γνωρίζουμε για ποιο λόγο αποταμιεύουμε, τότε έχουμε έναν λόγο παραπάνω να είμαστε συνεπείς.

Καινούργια τηλεόραση; Ένα ταξίδι; Το επόμενο service του αυτοκινήτου; Ή απλώς χρήματα στην άκρη για μια έκτακτη ανάγκη; Όποιοι και αν είναι οι στόχοι σας, αποταμιεύοντας, μπορείτε να τους πετύχετε!

Αφού αποφασίσετε το «γιατί», ορίστε το «πόσα» και το «πότε» και έτσι θα έχετε ό,τι χρειάζεστε για να υπολογίσετε το ποσό που πρέπει κάθε μήνα να βάζετε στην άκρη για να πετύχετε τον στόχο σας.

• Καταγράψτε το έσοδα και τα έξοδά σας.

Με τον τρόπο αυτό θα μπορείτε να ξοδεύετε «έξυπνα»!

Ξεκινήστε με τα μηνιαία έσοδα, δηλαδή το μισθό ή τα εισοδήματά σας από άλλες πηγές. Έπειτα, σημειώστε τα βασικά σας έξοδα, όπως είναι το ενοίκιο ή το supermarket, αλλά και διάφορες τακτικές πληρωμές, όπως λογαριασμοί ή δόσεις.

Συνεχίστε με αυτά που ξοδεύετε για διασκέδαση, όπως ένα γεύμα σε εστιατόριο. Όταν τα καταγράψετε όλα, θα έχετε μια πλήρη εικόνα για το πού ξοδεύετέ τα χρήματά σας και θα διαπιστώσετε ότι υπάρχουν τρόποι να εξοικονομήσετε χρήματα, αρκεί κάποιος να ξοδεύει «έξυπνα».

• Αντιμετωπίστε την αποταμίευση σαν έναν λογαριασμό προς τον εαυτό σας

Αν περιμένετε το τέλος του μήνα για να αποταμιεύσετε, το πιθανότερο είναι να μην σας περισσεύουν ποτέ χρήματα.

Το μυστικό είναι να αποταμιεύετε όταν πληρώνετε πριν αρχίσετε να ξοδεύετε για όλες τις υπόλοιπες υποχρεώσεις σας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δείτε την αποταμίευση σαν έναν λογαριασμό προς τον εαυτό σας, και μάλιστα, τον πρώτο που θα φροντίζετε κάθε μήνα.

Ξεκινήστε σήμερα κιόλας την αποταμίευση με το ποσό που μπορείτε να διαθέσετε

• Χρησιμοποιήστε έναν λογαριασμό αποκλειστικά για σκοπούς αποταμίευσης

Αν αποταμιεύετε στον ίδιο λογαριασμό που λαμβάνετε τον μισθό σας ή στον λογαριασμό που χρησιμοποιείτε για τις καθημερινές σας συναλλαγές, τότε δεν θα μπορείτε να παρακολουθείτε εύκολα και ξεκάθαρα πόσα χρήματα έχετε αποταμιεύσει και δεν θα γνωρίζετε πόσο κοντά ή μακριά βρίσκεσαι σε σχέση με τους στόχους σου.

Επίσης, αν αποταμιεύετε σε ξεχωριστό λογαριασμό, θα είναι πιο εύκολο να αντισταθείτε στον πειρασμό να χρησιμοποιήσετε μέρος της αποταμίευσης για άλλες ανάγκες!

Τα βήματα της αποταμίευσης

Ξεκινήστε με τα παρακάτω 2 βήματα

- Καταρτίστε έναν λεπτομερή προϋπολογισμό που θα σας βοηθήσει να παρακολουθείτε τα έσοδά σας και τις δαπάνες σας.
- Καθορίστε ένα ποσό που θέλετε να αποταμιεύετε κάθε μήνα και προσπαθήστε να το τηρείτε.

Αυτό θα σας δώσει μια σαφή εικόνα για το πού πηγαίνουν τα χρήματά σας και θα σας βοηθήσει να εντοπίσετε τομείς στους οποίους μπορείτε να περικόψετε και να εξοικονομήσετε χρήματα. Έτσι θα μπορείτε να ακολουθήσετε τα κάτωθι βήματα:

1. Μειώστε τις δαπάνες

i. Ελέγξτε τις δαπάνες

Παρακολουθήστε κάθε δαπάνη που κάνετε. Αυτό θα σας βοηθήσει να εντοπίσετε περιττές συνήθειες δαπανών και τομείς όπου μπορείτε να κάνετε προσαρμογές για να εξοικονομήσετε χρήματα.

Αναθεωρήστε τις καθημερινές συνήθειες και δαπάνες σας και προσπαθήστε να μειώσετε τα περιττά έξοδα. Αυτό θα σας επιτρέψει να έχετε περισσότερα χρήματα διαθέσιμα.

Εξετάστε τις δαπάνες σας και προσπαθήστε να εντοπίσετε περιοχές όπου μπορείτε να κάνετε περικοπές. Αναζητήστε τρόπους για να μειώσετε τα έξοδά σας σε καθημερινά αντικείμενα όπως φαγητό, μεταφορά, ψυχαγωγία και άλλα.

- Εξοικονομήστε σε μικρές καθημερινές δαπάνες
  - ο Οι μικρές καθημερινές δαπάνες μπορούν να αθροίζονται σημαντικά. Προσπαθήστε να εξοικονομήσετε σε απλά πράγματα όπως καφέδες έξω, σνακ, πακέτα καπνού και άλλα παρόμοια. Αντί για αυτές τις αγορές, μπορείτε να προσπαθήσετε να παίρνετε μαζί σας φαγητό από το σπίτι και να αποφεύγετε τις ακριβές αγορές που μπορεί να μην είναι απαραίτητες.
- Μειώστε τις προαιρετικές δαπάνες
  - ο Ψάξτε για προσιτές εναλλακτικές δραστηριότητες ψυχαγωγίας που θα σας βοηθήσουν να εξοικονομήσετε χρήματα. Αντί να πηγαίνετε σε ακριβά εστιατόρια ή νυχτερινά κέντρα, μπορείτε να οργανώσετε βραδιές στο σπίτι με φίλους, να εξερευνήσετε δωρεάν ή φθηνές δραστηριότητες στην περιοχή σας ή να ασχοληθείτε με χόμπι που δεν απαιτούν μεγάλα έξοδα.

2. Θέστε στόχους

Ορίστε στόχους αποταμίευσης για να σας εμπνεύσουν και να σας βοηθήσουν να κρατήσετε την πίστη σας στον στόχο σας.

Μπορείτε να θέσετε στόχους για συγκεκριμένα ποσά που θέλετε να αποταμιεύσετε και για τον σκοπό για τον οποίο αποταμιεύετε, όπως αγορά ενός αυτοκινήτου, ταξίδι, αγορά κατοικίας κ.λπ.

3. Αναζητήστε Επενδύσεις

Η επένδυση σε μακροπρόθεσμα χρηματοοικονομικά προϊόντα, όπως μετοχές, ομόλογα ή ακίνητα, μπορεί να σας βοηθήσει να αυξήσετε τα κεφάλαιά σας με την πάροδο του χρόνου.

Είναι σημαντικό να έχετε υπόψη σας το ρίσκο που συνδέεται με τις επενδύσεις και να ζητήσετε τη συμβουλή ενός ειδικού πριν προβείτε σε οποιαδήποτε επένδυση.

Μελετήστε διάφορες επενδυτικές επιλογές, όπως μετοχές, ομόλογα, ακίνητα ή αμοιβαία κεφάλαια, για να αυξήσετε την απόδοση των χρημάτων σας. Θα αναφερθούμε περισσότερο για τις επενδύσεις στην κατάλληλη ενότητα.

4. Αποφύγετε τη χρήση πιστωτικών καρτών

Η χρήση πιστωτικών καρτών μπορεί να οδηγήσει σε υψηλά επιτόκια και χρέη που μπορούν να δυσκολέψουν την αποταμίευσή σας.

Αντί για τη χρήση πιστωτικών καρτών, προσπαθήστε να πληρώνετε με μετρητά ή με χρεωστικές κάρτες, που δεν σας επιβαρύνουν με χρέη και πληρώνονται άμεσα από τον τραπεζικό σας λογαριασμό.

5. Εξοικονομήστε ενέργεια

Μειώστε τις ενεργειακές δαπάνες σας με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών συσκευών, την καλή μόνωση του σπιτιού σας και τη συνειδητή χρήση του φωτισμού και των ηλεκτρικών συσκευών.

6. Επαναδιαπραγματευθείτε τα συμβόλαια και τις συνδρομές σας

Εξετάστε τη χρησιμότητα των συμβολαίων και των συνδρομών σας.

Μελετήστε τους όρους στα συμβόλαια και τις συνδρομές που έχετε, όπως συνδρομές σε γυμναστήρια, καλωδιακή τηλεόραση, περιοδικά κ.λπ.

Εξετάστε αν μπορείτε να τις μειώσετε ή να βρείτε πιο οικονομικές εναλλακτικές. Αυτό θα σας βοηθήσει να εξοικονομήσετε μηνιαία χρήματα.

7. Αποφύγετε τις παρορμητικές αγορές

Οι αγοραστικές παγίδες αναφέρονται σε περιπτώσεις όπου αγοράζουμε κάτι απλά επειδή είναι σε προσφορά ή έχει χαμηλή τιμή, ακόμα και αν δεν το χρειαζόμαστε πραγματικά.

Προτού κάνετε μια αγορά, σκεφτείτε καλά αν το προϊόν ή η υπηρεσία είναι πραγματικά απαραίτητα και αν ταιριάζει στον προϋπολογισμό και τους στόχους σας για αποταμίευση. Αποφεύγουμε να ξοδέψουμε χρήματα χωρίς να έχουμε κάνει μια μικρή έρευνα αγοράς, να μην έχουμε συγκρίνει τιμές και δεν αγοράζουμε από το πρώτο κατάστημα (ηλεκτρονικό ή φυσικό) που θα βρούμε μπροστά μας.

Δώστε τουλάχιστον μια ημέρα χρόνο να σκεφτείτε αν πραγματικά το χρειάζεστε.

Αυτό θα σας βοηθήσει να αποφύγετε αγορές που μπορεί να μην είναι απαραίτητες και να κρατήσετε τα χρήματα στην άκρη.

8. Αναζητήστε προσφορές και εκπτώσεις

Πριν αγοράσετε κάτι, ελέγξτε για προσφορές, εκπτώσεις και κουπόνια.

Μπορείτε να ψάξετε OnLine για προσφορές ή να εγγραφείτε σε ενημερωτικά δελτία και να γίνετε μέλη ώστε να λαμβάνετε ειδοποιήσεις για εκπτώσεις σε αγαπημένα σας καταστήματα ή / και προϊόντα.

9. Αυτοματοποιήστε την αποταμίευση

Προγραμματίστε αυτόματη μηνιαία μεταφορά χρημάτων από τον τραπεζικό σας λογαριασμό σε έναν λογαριασμό αποταμίευσης.

Με αυτόν τον τρόπο, τα χρήματα θα μεταφέρονται αυτόματα και θα είναι πιο δύσκολο να τα ξοδέψετε.

Επίσης, μερικές τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προσφέρουν τη δυνατότητα αυτόματων αυξήσεων στην αποταμίευση.

Μπορείτε να ρυθμίσετε τον λογαριασμό σας έτσι ώστε να αυξάνεται αυτόματα το ποσό που καταθέτετε σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα, όπως κάθε μήνα ή κάθε τρίμηνο.

10. Πουλήστε αντικείμενα που δε χρειάζεστε:

Κάντε μια έρευνα στα υπάρχοντά σας και πουλήστε όσα δεν χρειάζεστε ή δεν χρησιμοποιείτε πλέον.

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διαδικτυακές πλατφόρμες όπως το eBay, ή τοπικές ομάδες Facebook για να πουλήσετε τα αντικείμενά σας και να κερδίσετε κάποια επιπλέον χρήματα.

Στον αντίποδα εξετάστε το ενδεχόμενο να αγοράσετε μεταχειρισμένα αντικείμενα αντί να επιλέγετε πάντα ολοκαίνουργια. Μπορείτε να βρείτε εξαιρετικές προσφορές σε είδη ένδυσης, έπιπλα, ηλεκτρονικά είδη και πολλά άλλα μέσω καταστημάτων λιανικής πώλησης, αλλά και ηλεκτρονικά καταστήματα.

11. Φροντίστε τα υπάρχοντά σας

Συντηρήστε σωστά και φροντίστε τα υπάρχοντά σας για να παρατείνετε τη διάρκεια ζωής τους.

Αυτό περιλαμβάνει την τακτική συντήρηση του αυτοκινήτου σας, τον σωστό καθαρισμό και την αποθήκευση των αντικειμένων, εργαλείων και την τήρηση των οδηγιών του κατασκευαστή για ηλεκτρονικές συσκευές και συσκευές.

12. Ενεργοποιήστε και τα υπόλοιπα μέλη

Ενημερώστε και εξηγήστε στα υπόλοιπα μέλη που συμμετέχουν και επηρεάζουν τον σπιτικό προϋπολογισμό.

Έτσι θα έχετε αρωγούς στην προσπάθειά σας που θα συμμετέχουν στο όλο εγχείρημα, υπεύθυνα και συνειδητά.

13. Παρακολούθηση και αναθεώρηση:

Τέλος, είναι σημαντικό να παρακολουθείτε την πρόοδο της αποταμίευσής σας και να αναθεωρείτε τη στρατηγική σας ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Ελέγχετε τους λογαριασμούς σας και τις επενδύσεις σας για να διαπιστώσετε την πρόοδο που έχετε σημειώσει και να αναλύσετε εάν απαιτούνται προσαρμογές.

Επιπλέον, είναι σημαντικό να είστε ευέλικτοι και να προσαρμόζετε τη στρατηγική σας ανάλογα με τις αλλαγές στην οικονομική κατάσταση και τις προσωπικές σας συνθήκες. Μπορείτε να επανεξετάζετε τους στόχους σας και το χρονοδιάγραμμα αποταμίευσης σας ανάλογα με τις ανάγκες και τις προτεραιότητές σας.

Να θυμάστε ότι η αποταμίευση απαιτεί αφοσίωση, συνειδητή προσπάθεια και αποφασιστικότητα.

Είναι σημαντικό να δημιουργήσετε έναν υγιή οικονομικό προϋπολογισμό (πάλι εδώ μπορούμε να αναφέρουμε την εφαρμογή μας) που θα σας βοηθήσει να παρακολουθείτε τις δαπάνες σας και να έχετε έναν συγκεκριμένο σχέδιο για την αποταμίευση των χρημάτων σας.

VIII. ΟΙ «ΚΑΝΟΝΕΣ» ΤΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

Ο κανόνας 50 / 30 / 20

Ένας τρόπος οργάνωσης του προϋπολογισμού είναι ο κανόνας 50 / 30 / 20, (τον οποίο έκανε γνωστό η γερουσιαστής Ελίζαμπεθ Γουόρεν το 2005 με το βιβλίο της All Your Worth: The Ultimate Lifetime Money Plan).

Ο κανόνας αυτός παραμένει μία από τις πιο αποτελεσματικές και πρακτικές μεθόδους προϋπολογισμού. Ο κανόνας 50/30/20 μπορεί να σας βοηθήσει να κάνετε καλύτερη διαχείριση των οικονομικών σας και να διασφαλίζετε ότι το εισόδημά σας καλύπτει τις σημερινές σας ανάγκες και τους μελλοντικούς σας στόχους.

Ο κανόνας αυτός λέει πως από τα συνολικά μηνιαία έσοδά σου:

- Το 50% το ξοδεύεις για ανάγκες (φαγητό, ενοίκιο, μεταφορές, λογαριασμοί)
- Το 30% το ξοδεύεις σε ευχαρίστηση (ψυχαγωγία, ταξίδια, γυμναστήριο)
- Το 20% το κάνεις αποταμίευση και αποπληρωμή χρεών

Πώς λειτουργεί ο κανόνας 50/30/20:

50%: Ανάγκες

Σύμφωνα με τον κανόνα 50/30/20, πρέπει να χρησιμοποιείτε το μισό σας εισόδημα για να πληρώνετε όσα είναι απαραίτητα για τη ζωή

σας. Τι θεωρείται ως ανάγκη; Πρέπει να πάρετε τη λέξη κυριολεκτικά. Ανάγκη είναι κάτι χωρίς το οποίο δεν θα μπορούσατε να ζήσετε – όπως στέγη, τροφή, μετακίνηση και βασικές υπηρεσίες όπως ύδρευση και ηλεκτροδότηση.

Ακολουθούν ορισμένα παραδείγματα:

Αποπληρωμή χρεών

- Οι πιστωτές και οι υπηρεσίες ζητούν να πληρώνουμε ορισμένη δόση για τα χρέη μας κάθε μήνα. Οπότε, αυτές οι ελάχιστες πληρωμές πρέπει, και θεωρούνται ανάγκες. Τι γίνεται όμως, με κάποιες επιπλέον πληρωμές που θα μπορούσαμε να κάνουμε κάθε μήνα; Εφόσον δεν είναι απαραίτητο να εκπληρωθούν έγκαιρα για να τηρήσουμε τις υποχρεώσεις μας, πρέπει να τις περιλάβουμε στην κατηγορία του 20% (αποταμίευση και αποπληρωμή χρεών).

Προαιρετικές υπηρεσίες

Έχουμε συνηθίσει να θεωρούμε όλες τις υπηρεσίες ως ανάγκες. Αν όμως, το σκεφτούμε λίγο καλύτερα, θα διαπιστώσουμε ότι αυτό δεν ισχύει απαραίτητα για όλους. Για παράδειγμα, αν εργάζεστε από το σπίτι κάποιες ή όλες τις ημέρες, μία σταθερή και γρήγορα σύνδεση internet είναι μάλλον ανάγκη. Αντίθετα, αν χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο μόνο στον ελεύθερο χρόνο σας, τότε το γρήγορο ίντερνετ είναι μάλλον επιθυμία. Για το λόγο αυτό, είναι κρίσιμης σημασίας να επανεξετάσουμε όσα θεωρούμε ως ανάγκη, ώσπου να καταλήξουμε σε μια σωστή κατηγοριοποίηση κατάλληλη για τον καθένα.

Δεν επαρκούν τα χρήματα σας;

- Αν έχετε ήδη σκεφτεί και εξετάσει με ποιον τρόπο θα μπορούσατε να εντάξετε ορισμένες ανάγκες σε μια από τις άλλες δύο κατηγορίες αλλά τα χρήματα δε σας φτάνουν, είναι στιγμή να σκεφτείτε μήπως θα μπορούσατε να μειώσετε ορισμένες δαπάνες και έξοδα για να μείνετε εντός budget. Μήπως να μετακομίζατε σε μικρότερο σπίτι; Μήπως να συμβιβαζόσασταν με μια πιο αργή αλλά πιο φθηνή σύνδεση στο internet; Μήπως να μειώνατε τα έξοδα του αυτοκινήτου αγοράζοντας ένα φθηνότερο και πιο οικονομικό; Έτσι, είναι πολύ πιθανό να μπορείτε να είστε πιο ευέλικτοι οικονομικά.

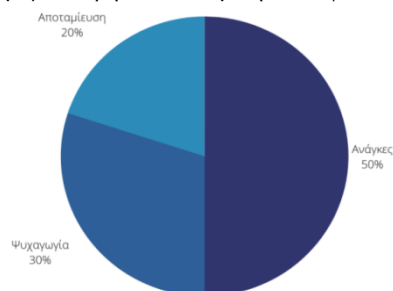
Σας περισσεύουν χρήματα;

- Πριν αρχίσετε να σκέφτεστε τι θα ψωνίσετε με τα χρήματα που σας περισσεύουν, εξετάστε το ενδεχόμενο να αυξήσετε το ποσοστό της κατηγορίας του 20% αποταμίευση και αποπληρωμή χρεών, για να φέρετε τις οικονομίες σας και τις αποπληρωμές χρεών σας σε ένα υγιές επίπεδο.

20%: Αποταμίευση και Αποπληρωμή Χρεών

Είναι η δεύτερη πιο σημαντική κατηγορία! Όταν καταβάλουμε μεγαλύτερες δόσεις αποπληρωμής των χρεών μας αποκτούμε μεγαλύτερη οικονομική ασφάλεια μακροπρόθεσμα. Όταν δημιουργούμε ένα προσωπικό ταμείο έκτακτης ανάγκης (καλό θα ήταν να έχουμε ως στόχο το τριπλάσιο του μηνιαίου εισοδήματός μας) και επενδύουμε σε ένα συνταξιοδοτικό ή αποταμειωτικό / επενδυτικό πρόγραμμα, εξασφαλίζουμε το μέλλον μας.

Αν έχετε πολλά και μεγάλα χρέη ή νιώθετε πως έχετε μείνει πίσω στην αποταμίευση ή στους στόχους σας για να βγείτε στη σύνταξη, μπορείτε να μειώσετε το κόστος ορισμένων αναγκών ή /και να

μειώσετε τον προϋπολογισμό των επιθυμιών σας ώσπου να φτιάξουν λίγο τα πράγματα. Προσέξτε όμως, να είστε επιεικής με τον εαυτό σας: πρέπει να έχετε έναν προϋπολογισμό τον οποίο θα μπορούσατε να τηρήσετε μακροπρόθεσμα!

Θέστε σωστές προτεραιότητες

Αν έχετε απλήρωτα χρέη και λογαριασμούς και δεν έχετε φτιάξει ταμείο έκτακτης ανάγκης, προτείνουμε να θέσετε τα χρέη σας ως νούμερο ένα προτεραιότητα δίνοντάς του το μεγαλύτερο ποσοστό από το 20%. Της αξίας θα πρέπει να είναι και το ταμείο έκτακτης ανάγκης γιατί ακόμα και 500 ευρώ μπορούν να σας “σώσουν” από το να καταφύγετε εκ νέου σε περαιτέρω δανεισμό. Φυσικά, ποτέ δεν είναι καλή ιδέα να παραμελείτε τελείως τους μακροπρόθεσμους στόχους αποταμίευσης και δημιουργίας συνταξιοδοτικού κεφαλαίου. Όσο πιο γρήγορα αναλάβετε δράση, βάζοντας έστω ένα μικρό ποσό στην άκρη κάθε μήνα, τόσο περισσότερο τόκο θα πάρετε αργότερα.

Στις κορυφαίες σας προτεραιότητες πρέπει να μπουν μόνο το ταμείο έκτακτης ανάγκης, οι συνταξιοδοτικές επενδύσεις και η αποταμίευση για σπουδαίες περιστάσεις, όπως ένας γάμος ή η μετακόμιση σε μεγαλύτερο σπίτι εάν σκοπεύετε να δημιουργήσετε οικογένεια και να αποκτήσετε παιδιά. Αν θέλετε να αποταμιεύσετε για να πάτε διακοπές ή να αγοράσετε το αυτοκίνητο των ονείρων σας, κάντε το, αλλά συμπεριλάβετε αυτά τα χρήματα στην κατηγορία των επιθυμιών.

30%: επιθυμίες

Όλοι μας έχουμε τις δικές μας, ξεχωριστές επιθυμίες και θέλω. Εκλεπτυσμένες απολαύσεις, μικρές πολυτέλειες, διασκέδαση. Ό,τι κι αν τραβάει η όρεξή σας, πρέπει να το περιλάβετε στον προϋπολογισμό σας στα πράγματα που δεν είναι απαραίτητα για τη ζωή κανενός, αλλά κάνουν τη δική σας ζωή πιο ευχάριστη. Αν στο παρελθόν ξοδεύατε τακτικά περισσότερο από το 30% του εισοδήματός σας σε επιθυμίες, είναι καιρός να αρχίσετε να καταργείτε και/ή να μειώνετε τα έξοδα αυτής της κατηγορίας. Αρχίστε από κάτι μικρό, κάτι που θα σας πείραζε λιγότερο να στερηθείτε, έστω για κάποιο διάστημα.

Θα μπορούσατε να παραλείψετε τις επιθυμίες και να δώσετε όλο το βάρος στις άλλες δύο κατηγορίες, αν είστε στο χείλος της οικονομικής καταστροφής. Η στέρηση της διασκέδασης και της ψυχαγωγίας όμως δεν μπορεί να διαρκέσει για μεγάλο διάστημα. Δεν είναι δυνατόν να ζήσουμε χωρίς καμία απόλαυση! Έτσι, αφού τακτοποιήσετε τις άλλες δύο κατηγορίες, επιτρέψτε στον εαυτό σας να ξοδεύει το 30% του εισοδήματός σας σε πράγματα που σας αρέσουν, σας κάνουν να νιώθετε ευχάριστα και να χαμογελάτε, χωρίς ενοχές.

Πώς εφαρμόζεται ο κανόνας 50/30/20

Αρχικά, υπολογίστε όλα τα υπάρχοντα έξοδά σας και τοποθετήστε τα στην κατάλληλη κατηγορία.

Κατά πάσα πιθανότητα, θα διαπιστώσετε ότι τα έξοδά σας δεν τηρούν την κατανομή 50/30/20 και ότι είναι είτε μεγαλύτερα είτε μικρότερα από το εισόδημά σας. Τώρα πρέπει να προσαρμόσετε τον οικονομικό σχεδιασμό σας ώσπου να σας ικανοποιεί.

Μόλις βρείτε την τέλεια ισορροπία, μπορείτε να διευκολύνετε την τήρηση του κανόνα 50/30/20 αυτοματοποιώντας το διαχειριστικό κομμάτι. (Υπάρχουν πολλές εφαρμογές προϋπολογισμού που θα μπορούσαν να βοηθήσουν, όπως η δικιά μας);

Ο κανόνας 80/20

Ο κανόνας 80/20 είναι ένας πολύ απλός και πρακτικός τρόπος που θα βοηθά στην αποταμίευση περισσότερων χρημάτων.

Ο κανόνας 80/20 λοιπόν, που συχνά ονομάζεται και αρχή του Pareto, ουσιαστικά σημαίνει πως το 80% των αποτελεσμάτων προέρχεται από το 20% των αιτιών.

Όσον αφορά τα χρήματα, ο κανόνας αυτός μπορεί να μεταφραστεί στο ότι όλες οι ανάγκες / επιθυμίες καλύπτονται από το 80% των εσόδων σου. Άρα μένει 20% το οποίο μπορείς να επενδύσεις ή να αποταμιεύσεις!

Σίγουρα στην θεωρία είναι πιο εύκολο από ότι στην πράξη, αν όμως βάλεις ένα σταθερό πρόγραμμα και καταγράψεις με μια σωστή εφαρμογή προϋπολογισμού σα τη δική μας όλα σου τα έσοδα/έξοδα, τότε θα δεις πως ο κανόνας 80/20 βγάζει πολύ νόημα και μπορεί πραγματικά να σε βοηθήσει.

Ο κανόνας του 50ευρου

Σύμφωνα με τη ψυχολόγο Μάρι Γκρέσαμ, όσοι συνηθίζουν να έχουν ένα χαρτονόμισμα των 50 ή των 100 ευρώ στο πορτοφόλι τους θα σκεφτούν διπλά πριν το σπαταλήσουν, καθώς το έχουν στο μυαλό τους ως κάτι πολύ ξεχωριστό και μεγάλο.

Οι περισσότεροι διστάζουν πιο πολύ να ξοδέψουν ένα 50ευρω, παρά ένα 10ευρώ ή ένα 20ευρώ.

«Τείνουμε να αντιμετωπίζουμε διαφορετικά τα χρήματα, ανάλογα με το πώς τα κατηγοριοποιούμε», υπογράμμισε η Γκρέσαμ στο CNBC.

Ας πούμε ότι σας δίνεται είτε ένα χαρτονόμισμα των 50 ευρώ, είτε πέντε χαρτονόμισμα των 10 ευρώ. Επειδή τείνουμε να συσχετίζουμε τα μικρότερα χαρτονόμισμα με διάφορες αγορές, είναι πιο πιθανό να ξοδέψετε τα χρήματα αν έχετε μαζί σας αυτά τα πέντε χαρτονόμισμα των 10 ευρώ, παρά αν έχετε μαζί σας ένα χαρτονόμισμα των 50 ευρώ, σύμφωνα με ερευνητική εργασία, η οποία δημοσιεύθηκε στο The Journal of Consumer Research.

Η εν λόγω μελέτη έδειξε ότι μια ομάδα φοιτητών, στους οποίους είχαν δοθεί τέσσερα κέρματα, εν τέλει αγόρασαν περισσότερα γλυκά από τους φοιτητές που έλαβαν το ίδιο ποσό σε χαρτονόμισμα.

Αν, λοιπόν, έχεις κέρματα, 10ευρα, 20ευρα, προσπάθησε να τα κάνεις «χοντρά» και να τα κρατήσεις όσο περισσότερο γίνεται, αγοράζοντας μόνο τα πραγματικά απαραίτητα πράγματα.

Ο κανόνας των 30 ημερών

Ένας ακόμα τρόπος για να εξοικονομήσετε χρήματα είναι να ακολουθήσετε τον κανόνα των 30 ημερών αποταμίευσης.

Αντί να κάνετε μια απρογραμματίστη αυθόρμητη αγορά βάζετε στην άκρη, σε ένα ηλεκτρονικό φακέλακι χρημάτων στην εφαρμογή μας (ή σε έναν αποταμιευτικό λογαριασμό), τα χρήματα που αντιστοιχούν στην αγορά αυτή. Αν εξακολουθείτε να θέλετε να αγοράσετε αυτό το αντικείμενο μετά την παρέλευση της περιόδου 30 ημερών, κάντε το. Διαφορετικά, τα χρήματα παραμένουν σε εσάς και κατατίθενται στον αποταμιευτικό σας λογαριασμό.

Ο κανόνας των 52 εβδομάδων

Αυτός ο κανόνας - πρόκληση αφορά 52 εβδομάδες, όσες και οι εβδομάδες του χρόνου δηλαδή. Κάθε εβδομάδα βάζουμε σε έναν κουμπαρά (ή όπου θέλουμε) το ποσό του αριθμού της εβδομάδας.

Έτσι:

την 1η εβδομάδα βάζουμε 1 ευρώ στην άκρη,

τη 2η εβδομάδα βάζουμε 2 ευρώ στην άκρη,

την 5η εβδομάδα βάζουμε 5 ευρώ στην άκρη,

και ούτω καθ' εξής μέχρι την τελευταία εβδομάδα την 52η εβδομάδα δηλαδή, όπου βάζουμε 52 ευρώ στην άκρη. Στο τέλος έχουμε μαζέψει 1378 ευρώ.

Όμως ο συγκεκριμένος κανόνας έχει την εξής δυσκολία. Τις 4 τελευταίες εβδομάδες του μήνα Δεκεμβρίου ως πρέπει να μουν στην άκρη συνολικά 202 ευρώ.

Η πρότασή μας είναι μη τα παρατήσετε αλλά να βάζετε στην άκρη ένα ποσό, αυτό που μπορείτε να διαθέσετε, κάθε εβδομάδα, χωρίς να χρειαστεί να «στριμωχτείτε» οικονομικά και ψυχολογικά.

Ο κανόνας των κερμάτων

Σε αυτόν τον κανόνα το βασικό είναι να μην κρατάτε κέρματα επάνω σας. Τι σημαίνει αυτό; Όταν πέφτει 0,5 ευρώ, 1 ευρώ ή 2 ευρώ στα χέρια σου τότε θα το βάζεις κατευθείαν σε έναν κουμπαρά για να μην το ξοδέψεις. Μπορείς να το κάνεις ακόμη και με τα 5 ευρώ, ανάλογα βέβαια με τα έσοδά σου και τις ανάγκες σου. Ακόμη όμως και με 1 ή 2 ευρώ ένα αξιόλογο ποσό θα συγκεντρωθεί στο τέλος του χρόνου.

IX. ΤΟ ΚΕΡΑΟΣ - ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΕΣ ΛΥΣΕΙΣ

Το κέρδος είναι η αύξηση του πλούτου, η οποία προκύπτει από μια συναλλαγή ή μια οικονομική δραστηριότητα.

Με άλλα λόγια το κέρδος είναι η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δημιουργείται από μια οικονομική δραστηριότητα και του κόστους που απαιτείται για την ανάπτυξη αυτής.

Το κέρδος, (που εκτός από οικονομικό μπορεί να έχει και άλλες μορφές), χρησιμοποιείται κυρίως ως συνώνυμο του οικονομικού οφέλους ή της χρησιμότητας, και είναι το αντίθετο της απώλειας.

Όταν τα αποτελέσματα του ισολογισμού ενός οικονομικού ατόμου, αφαιρώντας από το εισόδημα τα έξοδα, είναι θετικά, έχει δημιουργηθεί ένα κέρδος. Από την άλλη όπως εύκολα γίνεται κατανοητό, εάν το αποτέλεσμα είναι αρνητικό, μιλάμε για απώλεια.

Για να είναι θετικό το εν λόγω αποτέλεσμα θα πρέπει να πραγματοποιούνται καταλλήλως μια σειρά από κινήσεις όπως είναι η κατάρτιση ενός προϋπολογισμού, η συνετή διαχείριση των εξόδων, η αποταμίευση και η επένδυση.

Όλα αυτά συντελούν ώστε αυτό το οικονομικό άτομο να μπορεί να λαμβάνει εισόδημα να σημειώνει κέρδη και να διαχειρίζεται τις χρηματικές μονάδες που έχει στη διάθεσή του ώστε να μπορεί να ανταπεξέρχεται στις συνεχιζόμενες οικονομικές υποχρεώσεις του.

Με λίγα λόγια πρέπει να έχει στη διάθεσή του μια φαρέτρα χρηματοδοτικών λύσεων.

Χρηματοδοτικές Λύσεις

Ο όρος "χρηματοδοτικές λύσεις" αναφέρεται σε μεθόδους και πρακτικές που χρησιμοποιούνται για την απόκτηση χρηματικών πόρων για να διασφαλίσουν χρηματοδότηση και να καλύψουν τις χρηματοοικονομικές ανάγκες μιας επιχείρησης ή ενός ατόμου. Οι χρηματοδοτικές λύσεις μπορεί να περιλαμβάνουν τόσο παραδοσιακά όργανα χρηματοδότησης, όπως τράπεζες και δανειστικά ιδρύματα, όσο και νέες μορφές χρηματοδότησης.

Οι χρηματοδοτικές λύσεις μπορούν να περιλαμβάνουν τις εξής:

Τραπεζικοί λογαριασμοί

Πρόκειται για χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς που τηρούνται από τράπεζες ή άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στους οποίους καταγράφονται οι οικονομικές συναλλαγές μεταξύ της τράπεζας και ενός πελάτη.

Τραπεζικά δάνεια

Μια επιχείρηση ή ένα άτομο μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση σε χρηματοδότηση από μια τράπεζα ή χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέσω δανείου.

Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital)

Είναι ένας τρόπος επένδυσης σε μικρές επιχειρήσεις που ιδρύθηκαν σχετικά πρόσφατα (start-up companies) ή, μεγαλύτερες, που είναι σε ένα ώριμο στάδιο.

Αμοιβαία κεφάλαια

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια αποτελούν ένα θεσμό συγκέντρωσης κεφαλαίων από μεγάλο αριθμό αποταμιευτών που τοποθετούνται ενιαία από εταιρείες διαχείρισης σε συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια ανοικτού τύπου, σε ανταπόκριση στους στόχους και τις προτιμήσεις των επενδυτών.

Τα Αμοιβαία Κεφάλαια δεν δίνουν τόκο ούτε έχουν προκαθορισμένες αποδόσεις. Η απόδοση για τον μεριδιούχο είναι η διαφορά που μπορεί να δημιουργηθεί ανάμεσα στο κεφάλαιο επένδυσης και στην αποτίμηση αυτής σε χρονική διάρκεια.

Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης

Πρόκειται για νέες μορφές χρηματοδότησης που εμφανίζονται με την τεχνολογική εξέλιξη όπως:

- το crowdfunding (μέθοδος για την άντληση κεφαλαίων από μεγάλο αριθμό ενδιαφερόμενων, κατά κύριο λόγο μέσω του διαδικτύου),
- ο peer-to-peer δανεισμός (ο δανεισμός peer to peer επιτρέπει σε ιδιώτες και επιχειρήσεις να λαμβάνουν δάνεια απευθείας από άλλα άτομα, χωρίς τη μεσολάβηση τραπεζών ή άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος. Είναι ένας τρόπος δανεισμού χρημάτων σε ιδιώτες και επιχειρήσεις μέσα από ηλεκτρονικές υπηρεσίες που λέγονται P2P πλατφόρμες),
- κρυπτονομίσματα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία, το οποία λειτουργούν ως μέσο συναλλαγών).

Σε αυτό το σημείο ας δώσουμε ένα παράδειγμα χρηματοδότησης.

Ένας επαγγελματίας μπορεί να αναζητά χρηματοδοτική λύση για την επέκταση της επιχείρησής του. Μετά από μια συνεννόηση με την τράπεζα, μπορεί να αποφασίσει να λάβει ένα δάνειο για την αγορά νέου εξοπλισμού. Έτσι, χρησιμοποιώντας τη χρηματοδοτική λύση της τράπεζας, μπορεί να επεκτείνει την επιχείρησή του και να αυξήσει την παραγωγικότητά του.

Εύκολα γίνεται κατανοητό πως για να μπορούμε να χρησιμοποιούμε τις προηγούμενες λύσεις θα πρέπει να έχουμε στη διάθεσή μας, χρηματικές μονάδες.

Οι δύο βασικές πηγές παραγωγής χρήματος είναι:

- a) η εργασία είτε με τη μορφή του υπάλληλου είτε ως ελεύθερος επαγγελματίας και
- b) η αγορά περιουσιακών στοιχείων (assets) που είτε προσφέρουν κέρδος (μέσω τακτικών πληρωμών) στους κατόχους τους είτε αναμένεται να προσφέρουν κέρδος καθώς η αξία τους αναμένεται να αυξηθεί μέσα στον χρόνο, ή απλά με μια λέξη η επένδυση.

X. ΕΠΕΝΔΥΣΗ

Η επένδυση είναι η τοποθέτηση χρημάτων σε ορισμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα, με στόχο την επίτευξη κέρδους (που ονομάζεται απόδοση).

Στόχος της επένδυσης είναι να διατηρηθούν και να αυξηθούν τα χρήματά. Ο επενδυτής τοποθετεί τα χρήματα να δουλέψουν για εκείνον με την πιθανότητα να έχει κάποιο κέρδος.

Για παράδειγμα, μπορεί να αγοράσει μετοχές μιας εταιρείας της οποίας τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες τον ενθουσιάζουν. Εάν η εταιρεία

τα πάει καλά και η τιμή της μετοχής αυτής αυξηθεί, μπορεί να πουλήσει τις μετοχές σας σε υψηλότερη τιμή.

Όταν επενδύουμε αγοράζουμε κάτι που πιστεύουμε ότι θα αυξηθεί η αξία του με την πάροδο του χρόνου. Το κύριο που πρέπει να θυμάσαι είναι ότι δεν υπάρχουν εγγυήσεις η αξία οποιασδήποτε επένδυσης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί οπότε υπάρχει περίπτωση να βγεις χαμένος.

Πού όμως μπορούμε να επενδύσουμε;

Η απάντηση είναι σχεδόν σε οτιδήποτε. Από τα συνηθισμένα είδη επενδύσεων, μέχρι και άλλα πιο ασυνήθιστα.

Κλασικά παραδείγματα επένδυσης μπορεί να είναι:

- ❖ ένα κρατικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα,
- ❖ ένα ιδιωτικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα μιας ασφαλιστικής εταιρείας,
- ❖ η αγορά χρηματοπιστωτικών προϊόντων (μετοχές, ETFs) με σκοπό να αποκομίσεις μερίσματα είτε για να επωφεληθείς από την αύξηση της αξίας τους μακροχρόνια,
- ❖ η ακίνητη περιουσία η οποία μπορεί να αξιοποιηθεί είτε για να αποφέρει σταθερά έσοδα ενοικίου είτε για να πωληθεί σε υψηλότερη τιμή,
- ❖ τα συλλεκτικά αντικείμενα (αυτοκίνητα, πολύτιμοι λίθοι)
- ❖ τα κρυπτονομίσματα (όπως το Bitcoin και το Ethereum)
- ❖ και άλλα πολλά

Διαφορές επένδυσης και αποταμίευσης

Η επένδυση διαφέρει από την αποταμίευση, με την κύρια διαφορά μεταξύ τους να εντοπίζεται στα επίπεδα ρίσκου αλλά και απόδοσης που προσφέρουν.

Η αποταμίευση μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

- ❖ σε φυσική μορφή, δηλαδή σε κάποιο ασφαλές μέρος (μετρητά σε χρηματοκιβώτιο, κάτω από το στρώμα)
- ❖ σε κάποιο αποταμιευτικό λογαριασμό σε μια τράπεζα

Σε γενικές γραμμές, η αποταμίευση συνοδεύεται από πολύ χαμηλό ρίσκο και παράλληλα από ελάχιστες ή μηδενικές αποδόσεις. Στον αντίποδα, οι επενδύσεις συνοδεύονται από υψηλότερα επίπεδα ρίσκου το οποίο με τη σειρά του σημαίνει και υψηλότερες αποδόσεις. Επίσης, ενώ στην αποταμίευση το αρχικό κεφάλαιο δεν θα μεταβληθεί, στην επένδυση μπορεί να υπάρξουν μεγάλες αυξομειώσεις σε αυτό (είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω).

Ας τις συγκρίνουμε:

Αποταμίευση	Επένδυση
Χαμηλό ρίσκο	Χαμηλό/Μεσαίο/Υψηλό Ρίσκο
Χαμηλές/μηδενικές αποδόσεις	Χαμηλές/Μεσαίες/Υψηλές αποδόσεις
Το αρχικό κεφάλαιο δεν μειώνεται	Το αρχικό κεφάλαιο μπορεί να μειωθεί ή να αυξηθεί
Ο πληθωρισμός μειώνει την αξία του	Οι αποδόσεις μπορούν να ξεπεράσουν το επίπεδο του πληθωρισμού

Οπότε, τι είναι το πιο ωφέλιμο;

Η αποταμίευση; Η επένδυση; Μήπως και τα δύο;

Δεν υπάρχει σωστό ή λάθος.

Η επιλογή ανάμεσα σε επένδυση και αποταμίευση είναι κάτι εντελώς προσωπικό και δεν υπάρχει κάποιος κανόνας για το τι θα πρέπει να επιλέξεις.

Οι βασικές μεταβλητές της Επένδυσης

✓ Το κεφάλαιο της επένδυσης

Το κεφάλαιο της επένδυσης (ποσό επένδυσης) αναφέρεται στο χρηματικό ποσό ή την αξία των περιουσιακών στοιχείων που έχουν επενδυθεί για την αγορά ή τη δημιουργία επενδυτικών περιουσιακών στοιχείων.

Για παράδειγμα, ένας επενδυτής μπορεί να αποφασίσει να επενδύσει 10.000 ευρώ σε μετοχές. Σε αυτήν την περίπτωση, το ποσό των 10.000 ευρώ αντιπροσωπεύει το κεφάλαιο της επένδυσής του.

✓ Η Απόδοση

Η απόδοση μιας επένδυσης είναι η μεταβολή στην τιμή ενός περιουσιακού στοιχείου που έχει επενδυθεί. Η απόδοση μπορεί να είναι θετική οπότε έχουμε κέρδος ή αρνητική οπότε κι έχουμε απώλεια.

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε επενδύσει σε μία μετοχή που αγοράστηκε 100€ και τώρα αξίζει 175€ καθώς και έχει αποφέρει και μέρισμα 5€. Το συνολικό κέρδος (θετική απόδοση) είναι 80€. Αντίθετα αν η τιμή της μετοχής είχε πέσει στα 85 € τότε η συνολική απώλεια (εφόσον θα έχουμε αρνητική απόδοση) μαζί με το μέρισμα θα ήταν 10€.

Το μέγεθος και η μορφή των αποδόσεων εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το αρχικό κεφάλαιο, τον τύπο της επένδυσης, και βεβαίως από εξωτερικούς παράγοντες όπως η οικονομία.

✓ Το Ρίσκο

Αναφέρεται στην πιθανότητα απώλειας του κεφαλαίου ή μη επίτευξης της αναμενόμενης απόδοσης. Κάθε επένδυση συνδέεται με ένα επίπεδο ρίσκου, και η επιλογή επενδύσεων συνήθως γίνεται με βάση την αντιστοίχιση του επιπέδου ρίσκου με την αναμενόμενη απόδοση.

Μερικοί επενδυτές επιλέγουν το κυνήγι των υψηλότερων αποδόσεων το οποίο πηγαίνει συνοδευεται με υψηλότερο ρίσκο, ενώ άλλοι αποζητούν την ασφάλεια του χαμηλού ρίσκου με χαμηλότερες αποδόσεις.

Προσοχή! Υψηλότερο ρίσκο δεν ισοδυναμεί αυτόματα με υψηλότερες αποδόσεις. Σημαίνει ότι οι επενδύσεις υψηλότερου κινδύνου έχουν τη **δυνατότητα** υψηλότερων αποδόσεων. Δεν υπάρχουν εγγυήσεις όταν επενδύουμε.

✓ Ο Χρονικός Ορίζοντας

Αναφέρεται στο χρονικό διάστημα που προτίθεται ο επενδυτής να διατηρήσει την επένδυσή του. Ο χρονικός ορίζοντας μπορεί να είναι σύντομος, μεσαίος ή μακροπρόθεσμος και επηρεάζει τις επιλογές επενδύσεων.

Οι παραπάνω μεταβλητές αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους και επηρεάζουν τις αποφάσεις επένδυσης του επενδυτή. Κάθε επενδυτής έχει διαφορετικούς στόχους, αντιλήψεις και προτιμήσεις, και αυτές οι μεταβλητές τους βοηθούν να διαμορφώσουν την κατάλληλη επενδυτική στρατηγική.

Οι βασικές επενδυτικές στρατηγικές

Όλοι έχουν διαφορετικούς στόχους όσον αφορά τα οικονομικά και τις επενδύσεις τους. Παρόλα αυτά, τοποθετούμε τους επενδυτές συχνά σε δύο κατηγορίες.

Σε αυτούς που επενδύουν για το εισόδημα και σε εκείνους που επενδύουν για την αύξηση του κεφαλαίου τους. Οι επενδυτές αυτών των δύο κατηγοριών λαμβάνουν με διαφορετικό τρόπο αποφάσεις

σχετικά με το πού θα επενδύσουν χρήματα για να επιτύχουν τους σκοπούς τους.

▪ Επένδυση για εισόδημα

Οι επενδυτές εισοδήματος αναζητούν μια συνεχή ροή εισοδήματος συνήθως για να συμπληρώσουν το υπάρχον.

Έτσι προτιμούν επενδύσεις που πραγματοποιούν τακτικές πληρωμές όπως για παράδειγμα επενδύσεις σε μετοχές που καταβάλλουν μερίσματα ή σε ακίνητα για να λαμβάνουν το ενοίκιο

▪ Επένδυση για αύξηση κεφαλαίου

Ο στόχος αυτών των επενδυτών, είναι να αυξηθεί η αξία της ίδιας της επένδυσης δηλαδή να γίνει αύξηση του κεφαλαίου.

Για παράδειγμα αν επενδύσουμε σε μετοχές η αύξηση κεφαλαίου είναι αποτέλεσμα της αύξησης της τιμής των μετοχών. Αν κάποιος αγόρασε μια μετοχή €50 και πλέον αξίζει €75 έχει αυξήσει το κεφάλαιό του κατά €25.

Οι επενδυτές αυτής της κατηγορίας κρατούν τις επενδύσεις τους για μεγάλο χρονικό διάστημα με την ελπίδα να ανέβει η συνολική αξία τους

Στην πραγματικότητα όμως οι περισσότεροι επενδυτές συνδυάζουν αυτές τις 2 στρατηγικές.

Προετοιμασία για την επένδυση

Πριν προχωρήσουμε στην παρουσίαση κάποιων επενδυτικών εργαλείων θα πρέπει να γίνει λόγος για τα προαπαιτούμενα της επένδυσης που είναι η τακτοποίηση ενδεχόμενου χρέους, η αποταμίευση ενός χρηματικού ποσού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για επένδυση και η κατοχή ενός χρηματικού ποσού έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση που το όλο εγχείρημα δεν τελεσφορήσει.

- Τακτοποίηση Χρέους

Εάν υπάρχουν τρέχοντα χρέη η πρώτη προτεραιότητα είναι να απαλλαγούμε από αυτά.

Αν για παράδειγμα υπάρχει χρέος πιστωτικής κάρτας που κάθε μήνα τοκίζεται με ένα ετήσιο επιτόκιο της τάξης του 16%. Αν επιλέξεις να ξεπληρώσεις την πιστωτική σου έχεις “κερδίσει” άμεσα το συγκεκριμένο επιτόκιο του 16%. Εάν, από την άλλη, επιλέξεις να επενδύσεις χωρίς να έχεις αποπληρώσει το συγκεκριμένο χρέος τότε η επένδυση σου θα έχει μονάχα νόημα αν αυτή σου αποφέρει ετήσιο επιτόκιο υψηλότερο του 16%.

Και ενώ να επιτευχθεί μια τόσο υψηλή απόδοση στις επενδύσεις μπορεί να είναι κάτι δύσκολο ή και τυχαίο αλλά εφικτό, το να καταφέρεις να την διατηρήσεις μακροχρόνια, είναι αδύνατον!

- Ποσό Έκτακτης Ανάγκης

Τα πράγματα στη ζωή δεν πηγαίνουν όπως τα έχουμε προγραμματίσει.

Άνθρωποι χάνουν τη δουλειά τους, επιχειρήσεις κλείνουν, πανδημίες συμβαίνουν, πόλεμοι ξεσπάνε και γενικά συμβαίνουν συνεχώς αναποδιές τις οποίες δεν θα μπορούσε κανένας να είχε προβλέψει.

Ενώ δεν μπορείς να κάνεις τίποτα για να αποτρέψεις τις αναποδιές που θα συμβούν, μπορείς να είσαι όσο το δυνατόν περισσότερο προετοιμασμένος για όταν αυτές θα έρθουν! Ένας από τους τρόπους που μπορείς να προετοιμαστείς είναι να δημιουργήσεις ένα δικό σου Emergency Fund το οποίο θα σε στηρίξει όταν θα έρθει η δύσκολη αυτή ώρα.

Το Emergency Fund είναι ένα χρηματικό κεφάλαιο το οποίο διατηρείς σε ένα ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό (ή σε μετρητά) και

επιτρέπεται να το ξοδέψεις μόνο όταν υπάρξει κάποια έκτακτη ανάγκη.

- Αποταμίευση

Εφόσον έχουν αποπληρωθεί τα χρέη και έχει δημιουργηθεί ένα emergency fund μπορούμε να προχωρήσουμε στις επενδύσεις.

Όπως είδαμε μια από τις βασικές μεταβλητές στην εξίσωση των επενδύσεων είναι το χρηματικό κεφάλαιο που διαθέσουμε. Χωρίς χρήματα, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί καμία επένδυση.

Πριν ξεκινήσεις με την επένδυση θα πρέπει να ασχοληθείς με την αποταμίευση σου. Η Αποταμίευση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την Επένδυση.

Προτάσεις για αποταμίευση μπορείτε να βρείτε στο παραπάνω κεφάλαιο «Οι κανόνες της αποταμίευσης»

XI. ΕΝΝΟΙΕΣ - ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ **Επενδυτικό πρόγραμμα**

Ένα επενδυτικό πρόγραμμα είναι ένα πρόγραμμα έρευνας, στρατηγικής και κανόνων που καθορίζουν τον τρόπο που διαχειριζόμαστε τα χρήματά πραγματοποιώντας επενδύσεις. Συνήθως, ένα επενδυτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει στόχους, χρονικά πλαίσια, αναμενόμενο ρίσκο, ανάλυση των αγορών και κριτήρια για την επιλογή επενδύσεων.

Ένα επενδυτικό πρόγραμμα μπορεί να είναι ατομικό ή συλλογικό, ανάλογα με τον επενδυτή. Οι επενδυτικοί στόχοι μπορεί να περιλαμβάνουν την αύξηση της απόδοσης, τη διαφύλαξη του κεφαλαίου, την ανάπτυξη μακροπρόθεσμων επενδύσεων ή τη διαχείριση του κινδύνου.

Ένα παράδειγμα ενός επενδυτικού προγράμματος είναι η σύσταση ενός ισορροπημένου χαρτοφυλακίου που περιλαμβάνει μετοχές, ομόλογα και καταθέσεις. Αυτό το πρόγραμμα μπορεί να έχει σαν στόχο τη διαχείριση του κινδύνου και τη διασφάλιση σταθερών αποτελεσμάτων με συγκεκριμένο βαθμό απόδοσης.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα επενδυτικά προγράμματα διαφέρουν ανάλογα με τους στόχους, τη χρονική περίοδο και τον κίνδυνο που είναι διατεθειμένοι να αναλάβουν οι επενδυτές. Συνεπώς, η επιλογή ενός κατάλληλου επενδυτικού προγράμματος πρέπει να γίνει με βάση τις προσωπικές ανάγκες και στόχους κάθε επενδυτή.

Επενδυτικός Λογαριασμός

Ένας επενδυτικός λογαριασμός είναι ένας τραπεζικός λογαριασμός που μας επιτρέπει να επενδύουμε τα χρήματά μας σε διάφορα χρηματοοικονομικά εργαλεία.

Μέσω του επενδυτικού λογαριασμού, μπορείτε να αγοράζετε και να πωλείτε μετοχές, ομόλογα, κεφάλαια επενδύσεων, εμπορεύματα και άλλα επενδυτικά προϊόντα. Οι επενδυτικοί λογαριασμοί σας παρέχουν τη δυνατότητα να αυξήσετε τα κεφάλαιά σας μέσω της ανάπτυξης και απόδοσης των επενδύσεών σας.

Κανόνες πριν τη δημιουργία επενδυτικού λογαριασμού

- ❖ Όσο μεγαλύτερη απόδοση επιθυμείς να λάβεις συνήθως τόσο μεγαλύτερο ρίσκο πρέπει να πάρεις. Η αξία μιας επένδυσης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί και αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες οι περισσότεροι εκ των οποίων δεν μπορούν να προβλεφθούν. (Ενδεικτικά, ενέχουν κίνδυνο που πηγάζουν από την οικονομική συγκυρία, τη γενικότερη κατάσταση της χώρας στην οποία έχει πραγματοποιηθεί η επένδυση, κίνδυνοι που συνδέονται με την πορεία της επιχείρησης και του κλάδου).

- ❖ Μη τοποθετείς όλα τα χρήματα σου, όλο το κεφάλαιό σου σε μια επένδυση. Προσπάθησε να διαφοροποιήσεις τις επενδύσεις για να μειώσεις την έκθεση σε κινδύνους.
- ❖ Αν χρειάζεσαι τα χρήματα βραχυπρόθεσμα καλύτερα να μην αναλάβεις υπερβολικό ρίσκο. Συνιστάται να επενδύσεις μακροχρόνια. Εφόσον αυτό δεν είναι εφικτό, καλύτερα τα χρήματά σου να τοποθετηθούν σε έναν λογαριασμό ταμειευτηρίου.
- ❖ Έλεγξε το χαρτοφυλάκιο επενδύσεων τακτικά. Η κατάσταση και η αγορά αλλάζει συνεχώς αλλά μην πανικοβάλλεσαι. Μην κάνεις κινήσεις βιαστικές μόνο και μόνο επειδή τό έκαναν οι υπόλοιποι.
- ❖ Κάνε εκτενή έρευνα πριν αποφασίσεις να επενδύσεις. Αν δεν καταλαβαίνεις πώς λειτουργεί κάποιο είδος επένδυσης και το ρίσκο της τότε καλύτερα μην επενδύσεις καθόλου ή απευθύνσου σε έναν σύμβουλο επενδύσεων.

XII. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Όταν πραγματοποιούνται περισσότερες από μία επενδυτικές κινήσεις τότε διαμορφώνεται ένα «χαρτοφυλάκιο επενδύσεων»

Με τον όρο "χαρτοφυλάκιο επενδύσεων" εννοούμε ένα σύνολο επιλεγμένων επενδύσεων, οι οποίες έχουν συγκεκριμένα και επιθυμητά χαρακτηριστικά κινδύνου και απόδοσης. Στα πλαίσια του χαρτοφυλακίου είναι δυνατός ο συμψηφισμός ευνοϊκών και δυσμενών (απρόβλεπτων) εξελίξεων και μέσω αυτού του συμψηφισμού μπορεί να περιοριστεί κίνδυνος.

Κάθε τύπος επένδυσης προσφέρει αποδόσεις με διαφορετικό τρόπο και οι κίνδυνοι που συνδέονται με αυτό ποικίλουν. Παρακάτω θα αναφέρουμε κάποιους βασικούς τύπους επενδύσεων.

I. Μετρητά

Όταν αναφερόμαστε στα μετρητά, αναφερόμαστε στο χρήμα με την πιο φυσική και χειροπιαστή μορφή του, δηλαδή σε χαρτονομίσματα ή κέρματα. Το χρήμα, με την σειρά του, αποτελεί την πιο ρευστή μορφή περιουσιακού στοιχείου που μπορεί να διατηρεί κάποιος στην κατοχή του.

Τα μετρητά δεν αποτελούν επένδυση καθώς δεν προσφέρουν κάποια απόδοση αλλά, αντιθέτως, χάνουν συνεχώς την αξία τους λόγω του πληθωρισμού.

Παρόλα αυτά, μας προσφέρουν την υψηλότερη μορφή ρευστότητας και μας επιτρέπουν να τα μετατρέψουμε σε οποιαδήποτε μορφή επένδυσης.

II. Προθεσμιακές Καταθέσεις

Προθεσμιακές καταθέσεις ονομάζονται οι καταθέσεις χρημάτων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (τράπεζες) για καθορισμένα χρονικά διαστήματα.

Αποτελούν το πιο ασφαλές “επενδυτικό προϊόν” το οποίο προσφέρεται από όλες τις τράπεζες και υπόσχεται επιτόκιο πάνω στο κεφάλαιο.

Το επιτόκιο είναι σταθερό και εγγυημένο – είναι ήδη γνωστό πόσο θα εισπράξεις και τότε θα το εισπράξεις.

Το κεφάλαιο σου είναι εγγυημένο – οι τράπεζες εγγυώνται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί το αρχικό κεφάλαιο σου (όπως θα συνέβαινε με τις κλασικές επενδύσεις).

Όπως έχουμε μάθει, όσο χαμηλότερος ο κίνδυνος μιας επένδυσης, τόσο χαμηλότερη και η απόδοση της.

Τα χρήματα θα πρέπει να παραμείνουν «κλειδωμένα» για κάποιο χρονικό διάστημα έτσι ώστε επενδυτής να επωφεληθεί από τον τόκο

που θα λάβει. Αν θελήσει να κάνει ανάληψη πριν τελειώσει η περίοδος μπορεί να χαθούν οι τόκοι και να πρέπει να πληρώσει κάποιο αντίτιμο.

Έτσι, οι προθεσμιακές καταθέσεις προσφέρουν ιδιαίτερα χαμηλές αποδόσεις οι οποίες, αν λάβουν υπόψιν τον πληθωρισμό είναι αρνητικές.

Συγκεκριμένα, στην Ελλάδα του 2023 οι 4 συστημικές τράπεζες προσφέρουν ετήσια επιτόκια τα οποία κυμαίνονται από 0,5% έως 1,75%.

Αποτελούν ένα προϊόν το οποίο προορίζεται για συντηρητικούς επενδυτές οι οποίοι δεν νιώθουν άνετα με την ανάληψη υψηλού ρίσκου.

Υπό μία έννοια, οι προθεσμιακές καταθέσεις αποτελούν περισσότερο μία μορφή αποταμίευσης παρά επένδυσης και δεν αποτελούν μέρος ενός επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

Από την άλλη, λόγω της απουσίας κινδύνου απώλειας κεφαλαίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να αποφέρουν επιτόκιο (έστω και χαμηλό).

III. Επένδυση σε Ομόλογα

Τα ομόλογα ανήκουν στην κατηγορία των fixed income investments και συνθέτουν την μεγαλύτερη χρηματοοικονομική αγορά ολόκληρου του πλανήτη ξεπερνώντας ακόμα και αυτή των μετοχών.

Η επένδυση σε ομόλογα είναι βασικά ένα δάνειο που δίνεις σε μια εταιρεία ή ένα κράτος αγοράζοντας το αντίστοιχο ομόλογο.

Σε αντάλλαγμα για την κατοχή του ομολόγου ο δανειodότης εισπράττει τόκο που ονομάζεται επίσης τοκομερίδιο για ένα ορισμένο χρονικό διάστημα. Μετά από αυτό το διάστημα (ημερομηνία λήξης) η εταιρεία ή το κράτος (ο δανειολήπτης) θα σου επιστρέψει το κεφάλαιο που δανείστηκε.

Συναντούμε ομόλογα δύο ειδών:

Κρατικά Ομόλογα

Πρόκειται για ομόλογα τα οποία εκδίδουν ολόκληρα κράτη (πόλεις, δήμοι) με σκοπό να χρηματοδοτήσουν projects, την ανάπτυξη τους ή τους ελλειμματικούς τους προϋπολογισμούς.

Παράδειγμα Κρατικού Ομολόγου

Ένα κράτος θέλει να ανανεώσει στην κεντρική οδική αρτηρία η οποία ενώνει ολόκληρη την χώρα από άκρη ως άκρη. Για να μαζέψει τα χρήματα που απαιτούνται για να το κάνει πράξη μπορεί να εκδώσει ένα ομολογιακό δάνειο.

Τα κρατικά ομόλογα έχουν συνήθως χαμηλές αποδόσεις λόγω του χαμηλού ρίσκου που τα συνοδεύουν καθώς για την αποπληρωμή τους εγγυάται ένα ολόκληρο κράτος.

Εταιρικά Ομόλογα

Εταιρείες επίσης, μπορούν αναζητήσουν δανεισμό με σκοπό να χρηματοδοτήσουν την ανάπτυξη τους εκδίδοντας ομολογιακά δάνεια.

Παράδειγμα Εταιρικού Ομολόγου

Μια εταιρεία τεχνολογίας θέλει να αναπτύξει ένα νέο προϊόν το οποίο πιστεύει ότι θα καλύψει μια έλλειψη στην αγορά αλλά δεν έχει στη διάθεση της το απαραίτητο κεφάλαιο για να το πραγματοποιήσει. Για να συγκεντρώσει τα χρήματα που απαιτούνται μπορεί να απευθυνθεί στην αγορά, να εκδώσει ένα ομολογιακό δάνειο και να το χρηματοδοτήσει μέσω ενδιαφερομένων επενδυτών.

Τα εταιρικά ομόλογα συνοδεύονται από υψηλότερες αποδόσεις σε σχέση με τα κρατικά καθώς συνοδεύονται από αντίστοιχα υψηλότερο ρίσκο.

Παρόλα αυτά και κατά κανόνα, το ρίσκο τους παραμένει χαμηλότερο σε σχέση με άλλες μορφές επενδύσεων όπως οι μετοχές.

IV. Επένδυση σε Μετοχές

Οι μετοχές είναι ένα από τα πιο δημοφιλή επενδυτικά προϊόντα στον πλανήτη και αποτελούν δομικό στοιχείο στα περισσότερα επενδυτικά χαρτοφυλάκια.

Οι μετοχές εκδίδονται από εταιρείες οι οποίες αναζητούν επιπλέον χρηματοδότηση για να επεκταθούν σε νέες αγορές, για να αναπτύξουν νέα προϊόντα ή να αναβαθμίσουν τις εγκαταστάσεις και τις υποδομές τους.

Εφόσον, έχεις στην κατοχή σου μετοχές τότε θεωρείσαι «μέτοχος» της εταιρείας άρα και, κατά κάποιο τρόπο, ιδιοκτήτης της.

Σε ένα υποθετικό παράδειγμα με την Amazon να έχει εκδώσει συνολικά 1000 μετοχές και εσύ να έχεις στην κατοχή σου 2 εξ αυτών, τότε μπορείς να πεις πως είσαι μέτοχος της Amazon και κατέχεις το 0.2% της εταιρείας.

Ένας κάτοχος μετοχών μπορεί να βγάλει χρήματα με δύο τρόπους:

Κέρδος μέσω ανατίμησης της αξίας

Έστω ότι αγοράζεις μια μετοχή της Apple στα \$200.

Την επόμενη μέρα λαμβάνει χώρα η παρουσίαση του νέου iPhone 15 με τους αναλυτές να θεωρούν ότι οι ριζοσπαστικές αλλαγές που φέρνει, θα φέρουν και αύξηση στα κέρδη της εταιρείας.

Το αποτέλεσμα; Οι προσδοκίες ανεβάζουν την τιμή της μετοχής στα \$220 το οποίο σημαίνει πως η αξία της ανατιμήθηκε κατά \$20 από την στιγμή που την αγόρασες.

Εάν επιλέξεις να την πουλήσεις τότε θα κατοχυρώσεις κέρδος \$20!

Σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι το κέρδος από ανατιμήσεις μετοχών κατοχυρώνεται μόνο όταν πουλήσεις.

Κοινώς αγοράζεις σε χαμηλή τιμή, πουλάς σε υψηλότερη τιμή και κατοχυρώνεις ως κέρδος την μεταξύ τους διαφορά: Το γνωστό Trading.

Κέρδος μέσω μερισμάτων

Κάποιες εταιρείες επιλέγουν να πληρώσουν μερίσματα στους μετόχους τους σε τακτά χρονικά διαστήματα μέσα στο έτος.

Τα μερίσματα αποτελούν τακτικές πληρωμές μετρητών (ανά 3μηνο, 6μηνο ή έτος) και θα μπορούσες να πεις ότι λειτουργούν σαν ένα “ευχαριστώ” προς τους επενδυτές για την στήριξη τους στην εταιρεία.

Η AEGEAN Airlines στις 07.06.2019 πλήρωσε €0.6 μέρισμα για κάθε μετοχή. Εάν, λοιπόν, είχες στην κατοχή σου 100 μετοχές της AEGEAN τότε θα λάμβανες €60 στον επενδυτικό σου λογαριασμό ως μερίσματα.

Όπως αντιλαμβάνεσαι, τα μερίσματα αποτελούν ένα αληθινά παθητικό εισόδημα καθώς το μόνο που πρέπει να κάνεις για να πληρωθείς είναι να είσαι κάτοχος της συγκεκριμένης μετοχής.

Οι Dividend Investors (επενδυτές μερισμάτων) αποτελούν μία συγκεκριμένη κατηγορία επενδυτών οι οποία έχει στήσει το portfolio της γύρω από μετοχές που είναι γνωστές για τα τακτικά και υψηλά μερίσματα που δίνουν.

Παρατήρηση: επικρατεί η εντύπωση ότι μπορείς να ζήσεις από τα παθητικά εισοδήματα που προσφέρουν τα μερίσματα. Οι κάτοχοι της ιστοσελίδας moneyminority.com, υπολόγισαν ότι για να μπορέσεις να έχεις ένα ετήσιο εισόδημα της τάξεως των \$14.000 χρειάζεται να έχεις επενδύσει περίπου μισό εκατομμύριο δολάρια σε μετοχές.

Υπάρχουν 2 τρόποι να επενδύσεις σε μετοχές:

Είτε αγοράζοντας μεμονωμένες μετοχές επιλεγμένων εταιρειών (μετοχές του Facebook, της Microsoft) είτε μέσω ενός Fund το οποίο επενδύει αυτόματα σε πολλές και διάφορες μετοχές. (ETFs / Αμοιβαία Κεφάλαια).

V. Επένδυση σε ETFs

Η επένδυση σε μια μεμονωμένη μετοχή εμπεριέχει τον κίνδυνο του να μην πάει καλά η συγκεκριμένη εταιρεία, με αποτέλεσμα ο επενδυτής να χάσει μέρος (ή και ολόκληρο) του κεφαλαίου του.

Λύση στο συγκεκριμένο πρόβλημα, έρχονται να δώσουν τα ETFs τα οποία μπορούν να παρομοιαστούν με «επενδυτικά καλάθια» τα οποία περιέχουν διάφορες μετοχές και ομόλογα στο εσωτερικό τους.

Για παράδειγμα, υπάρχουν ETFs που ακολουθούν τον δείκτη S&P500 ο οποίος περιλαμβάνει τις 500 μεγαλύτερες εταιρείες της Αμερικής. Η αγορά του συγκεκριμένου ETF μειώνει το ρίσκο που αναλαμβάνει ο επενδυτής καθώς αυξάνει, αυτόματα, την διασπορά κινδύνου του. Αντί να επενδύσει σε μια μεμονωμένη μετοχή, επενδύει ταυτόχρονα σε 500 με μια μονάχα κίνηση.

Ένα ETF συμπεριφέρεται παρόμοια με μια μετοχή, καθώς μπορεί να αγοραστεί αλλά και να πωληθεί σε οποιοδήποτε χρηματιστήριο.

VI. Επένδυση σε P2P Lending

Μια πλατφόρμα P2P δανεισμού φέρνει σε επαφή ανθρώπους / επιχειρήσεις που θέλουν να λάβουν κάποιο δάνειο με ιδιώτες επενδυτές οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να τους δανείσουν τα χρήματα τους με αντάλλαγμα κάποιο επιτόκιο.

Οι ιδιώτες επενδυτές παίρνουν το ρόλο μιας τράπεζας και επενδύουν σε δάνεια άλλων κερδίζοντας επιτόκιο πάνω στο κεφάλαιο τους, επιλέγοντας την πλατφόρμα που επιθυμούν, καταθέτοντας το κεφάλαιο που θέλουν να επενδύσουν και στην συνέχεια επιλέγοντας τα δάνεια στα οποία θέλουν να επενδύσουν.

Τα δάνεια μπορούν να τα επιλέξουν οι ίδιοι είτε να χρησιμοποιήσουν κάποιο auto investing tool που, κατά πάσα πιθανότητα, παρέχει η πλατφόρμα.

Από εκεί και πέρα, το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να περιμένουν τους δανειστές να αποπληρώνουν τα δάνεια τους.

Μόλις κάποιος αποπληρώσει τη δόση του δανείου του, λαμβάνουν πίσω το κεφάλαιο που έχουν επενδύσει μαζί με το επιτόκιο δανεισμού το οποίο αποτελεί το κέρδος τους.

VII. Επένδυση σε Κρυπτονομίσματα

Ένα κρυπτονόμισμα αποτελεί ένα ψηφιακό νόμισμα το οποίο προστατεύεται από την κρυπτογραφία και είναι σχεδόν αδύνατον για παραχαραχθεί ή να διπλοξοδευτεί (double spend problem).

Τα περισσότερα κρυπτονομίσματα είναι αποκεντρωμένα (με την έννοια ότι δεν ελέγχονται από μια συγκεκριμένη εταιρεία ή ρυθμιστική αρχή) και βασίζονται πάνω στην τεχνολογία του Blockchain.

(Το Blockchain αποτελεί ενός είδους βάση δεδομένων στη οποία είναι καταγεγραμμένα, κάθε στιγμή, όλα τα διαθέσιμα υπόλοιπα σε Bitcoin καθώς και όλες οι συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα. Η διαφορά με μια κλασική βάση δεδομένων είναι ότι στο Blockchain τα

δεδομένα αποθηκεύονται ανάμεσα σε πολλούς διαφορετικούς ηλεκτρονικούς υπολογιστές και όχι μονάχα σε ένα, κεντρικό server).

Ένα κρυπτονομίσματα μπορεί να ανταλλαχθεί με αντάλλαγμα κάποιο προϊόν ή υπηρεσία ή να αποτελέσει επενδυτικό asset με σκοπό την κερδοσκοπία.

Από την άλλη, τα κρυπτονομίσματα μπορούν να αποτελέσουν ένα μέσο επένδυσης, είτε για Βραχυπρόθεσμες συναλλαγές (Short Term Trading) είτε για Μακροπρόθεσμες επενδύσεις (Long Term Investing).

Ο πιο απλός, γρήγορος και ασφαλής τρόπος για να επενδύσεις σε κρυπτονομίσματα είναι αγοράζοντας τα μέσω ενός αξιόπιστου Crypto Exchange.

Αφού αγοράσεις τα κρυπτονομίσματα της επιλογής σου, το επόμενο βήμα είναι να επιλέξεις και το που θα τα διαφυλάξεις.

Υπάρχουν 3 τρόποι με τους οποίους μπορείς να βγάλεις χρήματα από τα κρυπτονομίσματα που έχεις στην κατοχή σου:

i. Αύξηση Αξίας του Κρυπτονομίσματος

Αποτελεί τον πιο προφανή και εύκολο (στην κατανόηση) τρόπο καθώς αυτό που πρέπει να κάνεις είναι να αγοράσεις ένα κρυπτονομίσμα σε χαμηλή τιμή και να το πουλήσεις σε υψηλότερη.

Αν για παράδειγμα, αγοράσεις 1 Bitcoin, σήμερα, στα 50.000 και σε μια εβδομάδα φτάσει τα 55.000 και αποφασίσεις να το πουλήσεις τότε θα έχεις καθαρό κέρδος \$5.000.

Μπορεί η παραπάνω λογική να ακούγεται πολύ απλή, η πράξη όμως δείχνει το ακριβώς αντίθετο.

Όπως ακριβώς συμβαίνει και με τα υπόλοιπα επενδυτικά προϊόντα, οι προηγούμενες αποδόσεις δεν εγγυώνται τις μελλοντικές.

Δεν μπορείς να γνωρίζεις προς τα που θα κινηθεί η τιμή ενός κρυπτονομίσματος στο μέλλον ούτε τότε είναι χαμηλή ή υψηλή.

Στην συγκεκριμένη κατηγορία μπορείς να συναντήσεις δύο σχολές αγοράς κρυπτονομισμάτων:

▪ Short-term Traders

Οι Traders πραγματοποιούν συχνές αγοραπωλησίες κρυπτονομισμάτων με σκοπό το άμεσο κέρδος από τη διαφορά της τιμής αγοράς και πώλησης.

▪ Long term Investors – HODLers

Οι Investors αγοράζουν κρυπτονομίσματα με σκοπό να τα κρατήσουν μεγάλα χρονικά διαστήματα στην κατοχή τους καθώς πιστεύουν ότι στο μέλλον η τιμή τους θα είναι πολύ υψηλότερη.

ii. Crypto Staking

Τα Proof of Stake (PoS) Κρυπτονομίσματα δίνουν την ευκαιρία στους κατόχους τους να βοηθήσουν στην ασφάλεια του δικτύου κάνοντας Stake τα νομίσματα τους με αντάλλαγμα επιτόκιο.

Το Staking μπορεί να γίνει εάν κλειδώσεις ή απλά διατηρήσεις τα κρυπτονομίσματα σε συγκεκριμένα Crypto Wallets τα οποία υποστηρίζουν Staking.

Το επιτόκιο που θα λάβεις καθώς και ο τρόπος που μπορείς να κάνεις Stake το κάθε κρυπτονομίσμα είναι διαφορετικός.

iii. Crypto Lending

Εάν ανήκεις στην κατηγορία των Long Term Investors σημαίνει πως έχεις στην κατοχή σου κρυπτονομίσματα. Αντί να τα έχεις να κάθονται άπραγα σε κάποιο Crypto Wallet θα μπορούσες να τα βάλεις να δουλέψουν για εσένα παράγοντας επιτόκιο.

Ένας τρόπος για να το κάνεις αυτό είναι τοποθετώντας τα σε ένα αποταμιευτικό λογαριασμό για κρυπτονομίσματα ο οποίος θα σου προσφέρει επιτόκιο.

Στην παρακάτω υπερσύνδεση, μπορείτε να δείτε την τιμή των 100 κορυφαίων bitcoin <https://www.basecoin.gr/pinakas-isotimion-kryptonomismaton/>

VIII. Επένδυση σε ακίνητα

Μπορείς να επενδύσεις σε ακίνητα με την αγορά ακινήτων ή γης. Η αγορά μπορεί να γίνει μέσω μεσίτη ή απευθείας στον πωλητή.

Τα κόστη για την αμοιβή του μεσίτη, το κόστος του συμβολαιογράφου, ο φόρος μεταβίβασης, τα έξοδα του υποθηκοφυλακείου, πρέπει να αξιολογηθούν πριν την τελική απόφαση για επένδυση. Επίσης θα πρέπει να εξεταστεί το τελικό ποσό των χρημάτων που πρέπει να δαπανηθεί σε κατασκευές και ανακαινίσεις ώστε το να περιέλθει σε κατάσταση που μπορεί να αποδώσει χρήματα.

Η απόδοση στα κινητά έχει δύο μορφές: α) ενοίκιο με μακροχρόνια ή βραχυχρόνια μίσθωση στο παράδειγμα του AIRbnb β) αύξηση της αξίας του ακινήτου με την πάροδο του χρόνου.

Οι τιμές των ακινήτων σε γενικές γραμμές αυξάνονται αλλά με αργό ρυθμό. Βέβαια αυτό δεν συμβαίνει πάντα καθώς κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα οι τιμές έπεσαν κατακόρυφα. Επίσης ο επενδυτής έχει να αντιμετωπίσει και άλλους κινδύνους όπως κακοπληρωτές, ζημιές, φυσικές καταστροφές, φόροι όπως ο ΕΝΦΙΑ και ούτω καθεξής

Τέλος χρειάζεται μεγάλο κεφάλαιο για την απόκτηση ενός ακινήτου. Επενδύοντας ένα μεγάλο μέρος ή ολόκληρο το κεφάλαιο σε ένα μόνο περιουσιακό στοιχείο ενέχει μεγάλο ρίσκο.

IX. Επένδυση σε χρυσό

Πρόκειται ίσως, για την πιο διαδεδομένη επένδυση σε πολύτιμα μέταλλα. Όποιος επενδύει σε χρυσό, αναμένει η τιμή του σε σχέση με το κόστος ζωής να παραμείνει σταθερή ή να αυξηθεί. Είναι ένα είδος καταφυγίου σε περιόδους κρίσης και υψηλού πληθωρισμού

Η ιστορία έχει δείξει ότι ο χρυσός είναι μία διαχρονική επένδυση που όχι μόνο έχει αποδειχθεί ότι βοηθάει στη διατήρηση του πλούτου αλλά οι υψηλές τιμές του και η συνεχής ζήτηση εξασφαλίζουν την υπεροχή του σε σχέση με άλλες μορφές επενδύσεων.

XIII. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟ 2023

1. Πράσινα ομόλογα

Τα αποκαλούμενα πράσινα ομόλογα είναι χρεόγραφα σταθερής απόδοσης, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση ή αναχρηματοδότηση έργων με θετικό αντίκτυπο στο περιβάλλον ή το κλίμα.

Τα ομόλογα αυτά εκδίδονται από εταιρείες, οργανισμούς, χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και κυβερνήσεις και έχουν συγκεκριμένη διάρκεια, ενώ οι εκδότες διασφαλίζουν ότι τα έσοδα από τα ομόλογα διατίθενται σε πράσινα έργα. Το εύρος που καλύπτουν, είναι τεράστιο.

Χρηματοδοτούν έργα σε τομείς όπως η ενέργεια, οι μεταφορές, η διαχείριση αποβλήτων, οι κατασκευές, το νερό και τη χρήση γης.

Κάποιοι ορισμοί περιλαμβάνουν επίσης δραστηριότητες που εμπίπτουν στις τηλεπικοινωνίες και την πληροφορική.

Εκδότες από περισσότερες από 50 χώρες έχουν προσφέρει πράσινα ομόλογα, συμπεριλαμβανομένων υπερεθνικών ιδρυμάτων όπως η Παγκόσμια Τράπεζα και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Οι εταιρείες βρίσκονται επίσης στην αγορά, με την Apple εκδίδει πράσινο ομολογιακό δάνειο ύψους 1 δισ. δολαρίων για να χρηματοδοτήσει, μεταξύ άλλων, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση στις εγκαταστάσεις της και στην αλυσίδα εφοδιασμού της.

2. Το αναμενόμενο νόμισμα των BRICS

Η διεθνής ένωση χωρών BRICS (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα και Νότια Αφρική) επεξεργάζεται την ιδέα δημιουργίας ενιαίου νομίσματος διακανονισμού, και το θέμα αυτό αναμένεται να συζητηθεί στη σύνοδο κορυφής της ένωσης στα τέλη του Αυγούστου.

Τα κράτη μέλη της ομάδας των BRICS αντιπροσωπεύουν πάνω από το 40% του παγκόσμιου πληθυσμού και περίπου το ένα τέταρτο του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Θεωρούμε πως κατόπιν έρευνας και διαρκής ενημέρωση (όπως πρέπει να γίνεται πάντα) η πιθανή επένδυση στο συγκεκριμένο νόμισμα, όταν λάβει «σάρκα και οστά» που για την ώρα υποθετικά αναφέρεται ως Brick, θα μπορούσε να επιφέρει κέρδη, καθώς πολλοί θα στραφούν σε αυτό ως νέο προϊόν, οι χώρες που θα το δημιουργήσουν θα το στηρίζουν σθεναρά και μέσα από αυτό θα εκφραστεί η δυσφορία όλου του επενδυτικού κοινού και γενικότερα της αγοράς ως προς το δολάριο και το ευρώ και την μέχρι τώρα δράση των χωρών που το χρησιμοποιούν.

Επίσης θα μπορούσαμε να εξετάσουμε επενδυτικά προϊόντα που συσχετίζονται με αυτές τις χώρες, όπως εταιρείες που είναι εισηγμένες στις αντίστοιχες αγορές μετοχών, ομόλογα κυβερνήσεων ή εταιρικά ομόλογα που εκδίδονται από εταιρείες αυτών των χωρών.

3. Ethereum(ETH)

Το Ethereum είναι στην λίστα με τα ανερχόμενα κρυπτονομίσματα.

Το Bitcoin μπορεί να είναι το πιο δημοφιλές κρυπτονόμισμα, αλλά το Ethereum, είναι μακράν από το πιο ισχυρά.

Ο λόγος είναι απλός: Η αλυσίδα blockchain του Ethereum, επιτρέπει την ανάπτυξη χιλιάδων έργων πάνω από αυτό. Το Ethereum και η ισχύς αυτού του νομίσματος, συνδέεται στενά με την ισχύ του δικτύου του. Όσο πιο αποκεντρωμένες εφαρμογές και οικοσυστήματα βασίζονται στο δίκτυο ETHEREUM, τόσο πιο πολύ δύναμη θα δίνεται στο ETH.

Αν και είναι απίθανο το Ethereum, να φτάσει την τιμή του Bitcoin, οι αναλυτές εξακολουθούν να βλέπουν τεράστιες δυνατότητες για αυτό το κρυπτονόμισμα το επόμενο χρονικό διάστημα.

4. Επενδύσεις σε Φαρμακευτικές Εταιρίες και Εταιρείες Τεχνολογίας Υγείας

Επενδύσεις σε εταιρείες που αναπτύσσουν και παράγουν φάρμακα για την αντιμετώπιση ασθενειών και νοσημάτων, που αναπτύσσουν και παρέχουν τεχνολογικές λύσεις για την βελτίωση της υγείας, όπως ιατρικές συσκευές, ψηφιακές υπηρεσίες υγείας και λογισμικό υγείας.

Θα μπορούσαμε να εξετάσουμε επενδυτικά προϊόντα που συσχετίζονται με τις παρακάτω εταιρίες:

- Johnson & Johnson (Πολυεθνική εταιρεία που παράγει φαρμακευτικά προϊόντα, ιατρικές συσκευές και προϊόντα προσωπικής φροντίδας),
- Pfizer (Φαρμακευτική εταιρεία που ειδικεύεται στην ανάπτυξη και παραγωγή φαρμάκων για διάφορες ασθένειες),
- Medtronic (Κορυφαία εταιρεία ιατρικών συσκευών που παράγει προϊόντα για τη διαχείριση των καρδιακών παθήσεων, του διαβήτη και άλλων ιατρικών προκλήσεων).

5. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Επενδύσεις σε εταιρείες που αναπτύσσουν και εκμεταλλεύονται ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως ηλιακή και αιολική ενέργεια, για την παραγωγή καθαρής και αειφόρου ενέργειας.

Θα μπορούσαμε να εξετάσουμε επενδυτικά προϊόντα που συσχετίζονται με τις παρακάτω εταιρίες:

- Tesla (Εταιρεία που ειδικεύεται στην ανάπτυξη και παραγωγή ηλεκτρικών αυτοκινήτων, ενεργειακών αποθηκευτικών συστημάτων και ηλιακών πάνελ),
- Enphase Energy (Εταιρεία που παράγει προηγμένα συστήματα μετατροπής ενέργειας για ηλιακά πάνελ, βοηθώντας στην αποδοτική χρήση και αποθήκευση της ηλιακής ενέργειας),
- NextEra Energy (Μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, που επενδύει σε ηλιακή και αιολική ενέργεια, καθώς και σε μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας).

6. Εταιρείες τεχνολογίας:

Επενδύσεις σε εταιρείες που αναπτύσσουν και καινοτομούν στον τομέα της τεχνολογίας, όπως οι εταιρείες πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών και τεχνητής νοημοσύνης.

Θα μπορούσαμε να εξετάσουμε επενδυτικά προϊόντα που συσχετίζονται με τις παρακάτω εταιρίες:

- Apple (Μία από τις μεγαλύτερες τεχνολογικές εταιρείες παγκοσμίως, που αναπτύσσει και παράγει κινητά τηλέφωνα, υπολογιστές, λογισμικό και άλλες συσκευές),
- Microsoft (Μία από τις κορυφαίες εταιρείες λογισμικού στον κόσμο, που παράγει λειτουργικά συστήματα, εφαρμογές γραφείου και άλλες τεχνολογικές λύσεις),
- Alphabet (Google Μητρική εταιρεία της Google, που παρέχει διάφορες υπηρεσίες, όπως μηχανή αναζήτησης, υπηρεσίες cloud, λογισμικό και προϊόντα Τεχνητής Νοημοσύνης).

7. Επιχειρήσεις που παράγουν αγαθά πρώτης ανάγκης

Επένδυση σε επενδυτικά προϊόντα εταιριών που παρέχουν βασικά καταναλωτικά αγαθά και υπηρεσίες που θεωρούνται αναγκαία και αγοράζονται από τους καταναλωτές ανεξάρτητα από την οικονομική συγκυρία.

Οι επιχειρήσεις Consumer Staples ειδικεύονται σε προϊόντα όπως τρόφιμα, ποτά, προϊόντα προσωπικής φροντίδας, προϊόντα καθαρισμού, φαρμακευτικά προϊόντα, προϊόντα που αφορούν την υγιεινή, καθώς και άλλα παρόμοια αγαθά και υπηρεσίες που απαιτούνται καθημερινά από τους καταναλωτές.

Οι επιχειρήσεις Consumer Staples έχουν συνήθως σταθερή ζήτηση, καθώς οι καταναλωτές αναζητούν αυτά τα αγαθά ανεξάρτητα από τις οικονομικές συνθήκες. Αυτό τους καθιστά συχνά ανθεκτικές σε οικονομικές ύφεσης.

Παραδείγματα επιχειρήσεων Consumer Staples περιλαμβάνουν την The Coca-Cola Company, την Procter & Gamble, την Unilever, την Nestlé, την Colgate-Palmolive, την Johnson & Johnson, την PepsiCo και πολλές άλλες.

XIV. ΤΟ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ

Χρηματιστήριο ονομάζεται η οργανωμένη αγορά, στην οποία πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες αξιών ή αντικειμένων, οι τιμές των οποίων διαμορφώνονται σύμφωνα με τους κανόνες της προσφοράς και της ζήτησης.

Το χρηματιστήριο είναι μία αγορά. Ως αγορά γενικά ορίζουμε το μέσο εκείνο που επιτρέπει σε αγοραστές και πωλητές να έρχονται σε επαφή, με στόχο την πραγματοποίηση συναλλαγών.

Η διαφορά του από τις άλλες αγορές είναι ότι το χρηματιστήριο είναι μια τεράστια εικονική αγορά όπου οι εταιρείες και οι επενδυτές μπορούν να αγοράζουν, να πωλούν και να ανταλλάσσουν μετοχές, ομόλογα ή άλλους τίτλους.

Μιλώντας για κινητές αξίες, αναφερόμαστε σε μετοχές, ομόλογα, παράγωγα και οποιοδήποτε άλλο «έγγραφο» αποδεικνύει το δικαίωμα του κατόχου του σε εισόδημα ή ιδιοκτησία.

Με αυτού του τύπου τις αγοραπωλησίες δίνεται η δυνατότητα σε άτομα και επιχειρήσεις που έχουν πλεονάσματα να επενδύουν τα χρήματά τους και έτσι να λαμβάνουν απόδοση από αυτά, αλλά και στους ανθρώπους που έχουν έλλειμμα χρημάτων, να βρίσκουν τρόπους να το καλύψουν.

Εξαιτίας του μεγάλου πλήθους των αντικειμένων και κινητών αξιών, τα χρηματιστήρια χωρίζονται ανάλογα με το είδος που αυτά διαπραγματεύονται, σε κατηγορίες όπως οι παρακάτω:

- ο Χρηματιστήρια Αξιών
- ο Χρηματιστήρια Εμπορευμάτων
- ο Χρηματιστήρια Συναλλάγματος
- ο Χρηματιστήρια Ασφαλειών κ.ο.κ

Ο ρόλος του Χρηματιστηρίου

Ο οικονομικός ρόλος του Χρηματιστηρίου είναι να:

- ✓ Διευκολύνει τις συναλλαγές, επιτρέποντας στους εκπροσώπους της προσφοράς και της ζήτησης να βρίσκονται ταυτόχρονα στον συγκεκριμένο τόπο διαπραγμάτευσης.
- ✓ Επιτρέπει την ελεύθερη διαμόρφωση τιμών των αγαθών με βάση τον θεμελιώδη νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Με αυτόν τον τρόπο περιορίζεται αρκετά ο κίνδυνος της δημιουργίας τεχνητών τιμών που δεν ανταποκρίνονται στην κατάσταση της αγοράς.
- ✓ Παρέχει την ευκαιρία στις επιχειρήσεις να εξεύρουν κεφάλαια αλλά και στους επενδυτές να μπορούν να διαθέσουν τα χρήματα που έχουν στην επένδυση τους σε τίτλους, με την προσδοκία του κέρδους, συμβάλλοντας έτσι στην τόνωση της παραγωγικότητας και γενικότερα στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας στην οποία λειτουργεί το χρηματιστήριο.
- ✓ Διευρύνει την Χρηματιστηριακή αγορά με την εισαγωγή νέων εταιρειών εγχώριων αλλά και από το εξωτερικό, καθώς επίσης και η εισαγωγή νέων χρηματιστηριακών προϊόντων.

Ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου

Με τον γενικό όρο «η πορεία του Χρηματιστηρίου» αναφερόμαστε σε ένα κύριο χρηματιστηριακό δείκτη τον Γενικό Δείκτη. Επειδή είναι δύσκολο να παρατηρήσουμε κάθε μετοχή, αυτοί οι δείκτες περιλαμβάνουν μερικές αντιπροσωπευτικές μετοχές και ο σταθμικός μέσος όρος της απόδοσης τους δείχνει μια γενική εικόνα για το πως κινούνται γενικά οι μετοχές σε μια χρηματιστηριακή αγορά.

Στα μέσα ενημέρωσης συχνά αναφέρεται ότι το χρηματιστήριο κινήθηκε καθοδικά ή αγορά έκλεισε με άνοδο. Αυτό σημαίνει οι χρηματιστηριακοί δείκτες κινήθηκαν ανοδικά ή καθοδικά δηλαδή οι μετοχές που περιλαμβάνονται στο κάθε δείκτη έχασαν ή κέρδισαν αξία ως ένα σύνολο.

Οι επενδυτές που αγοράζουν και πωλούν μετοχές προσπαθούν να βγάλουν κέρδος από αυτή τη διακύμανση στη μεταβολή στις τιμές των μετοχών και από τα μερίσματα που διανέμουν οι επιχειρήσεις.

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών Χ.Α. Αθηνών, αποτελείται σήμερα από 60 μετοχές και απεικονίζει την γενική τάση του συνόλου της ελληνικής Χρηματιστηριακής αγοράς.

Η λειτουργία του Χρηματιστηρίου

Το χρηματιστήριο πρακτικά λειτουργεί ως οίκος δημοπρασίας όπου οι αγοραστές και πωλητές διαπραγματεύονται τιμές για να ανταλλάξουν μετοχές.

Στη σύγχρονη εποχή αυτή η διαδικασία πραγματοποιείται από υπολογιστικά συστήματα

Στην Ελλάδα λειτουργεί το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Εκεί οι ανώνυμες εταιρείες εισάγουν μέρος των μετοχών μέσα από μια συγκεκριμένη διαδικασία. Η προσφορά και ζήτηση καθορίζει την τιμή της κάθε μετοχής που διαπραγματεύεται ή αλλιώς το επίπεδο όπου οι επενδυτές, διαπραγματευτές που θέλουν να πουλήσουν ή να αγοράσουν.

Οι δυνητικοί αγοραστές δίνουν μια προσφορά για μια μετοχή (δηλαδή την υψηλότερη τιμή στην οποία θέλουν να αγοράσουν) που ονομάζεται bid η οποία είναι συνήθως χαμηλότερη από την προσφορά που δίνουν οι πωλητές που αντίστοιχα ονομάζεται ask. Αυτή η διαφορά ονομάζεται bid-ask spread. Για να γίνει η συναλλαγή θα πρέπει να βρεθεί μια κοινή τιμή για την οποία τα δύο αντισυμβαλλόμενα μέρη θα καταλήξουν σε συμφωνία.

Αυτή η διαδικασία γίνεται αυτόματα μέσα από ηλεκτρονικά συστήματα που καταγράφουν το bid και τα ask στο order book όπου οι εντολές για το ask απεικονίζουν τη προσφορά και για το bid τη ζήτηση.

Η κάθε συναλλαγή αφορά μία συγκεκριμένη μετοχή και η τιμή της επηρεάζεται από την χρηματοοικονομική εικόνα της επιχείρησης, τα κέρδη, επενδύσεις. Αλλά γενικά οι τιμές ενός υποσυνόλου μετοχών του χρηματιστηρίου μπορούν να επηρεάζονται από νέα, οικονομικά γεγονότα ή οικονομικές καταστάσεις που αφορούν σε τομείς της οικονομίας που δραστηριοποιούνται.

XV. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

Για να μπορέσει μια επιχείρηση να αναπτυχθεί και να επεκταθεί, χρειάζεται να κάνει μια σειρά από κινήσεις ανεύρεσης κεφαλαίων. Να μπορέσει δηλαδή να αποκτήσει τα απαραίτητα για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της.

Μία μέθοδος με την οποία μια επιχείρηση μπορεί να συγκεντρώνει χρήματα είναι να εκδίδει μερίδια ή μετοχές στο κοινό με την καταγραφή των μετοχών στο χρηματιστήριο.

Αυτό θα επιτρέψει στο κοινό να επενδύσει χρήματα, με αντάλλαγμα ένα μικρό κομμάτι ιδιοκτησίας.

Έτσι, μία μετοχή αποτελεί κλάσμα του μετοχικού κεφαλαίου μιας ανώνυμης εταιρείας. Η μετοχή, ως αξιόγραφο, ενσωματώνει τα δικαιώματα του μετόχου που πηγάζουν από τη συμμετοχή του στην ανώνυμη εταιρεία.

Τα δικαιώματα αυτά, συνήθως, αντιστοιχούν στον αριθμό των μετοχών που κατέχει ο μέτοχος. Ενδεικτικά δικαιώματα που προκύπτουν από την κατοχή μετοχών είναι το δικαίωμα μερίσματος από τα διανεμόμενα κέρδη της εταιρείας (εφόσον διανέμονται), καθώς και αντίστοιχο ποσοστό από την περιουσία της Εταιρείας, σε περίπτωση λύσης αυτής.

Αυτή η διαδικασία συνήθως, γίνεται σε συνεργασία με μία ή περισσότερες επενδυτικές τράπεζες που ενεργούν ως εγγυητικά μέρη.

Αυτές οι τράπεζες εποπτεύουν τη διαδικασία κατά την αρχική αποτίμηση της εταιρείας πριν από την δημόσια έκδοση των μετοχών.

Η τράπεζα θα αποδεσμεύσει ένα αρχικό εκτιμώμενο εύρος τιμών για την αξία της μετοχής, το οποίο οι επενδυτές μπορούν να χρησιμοποιούν ως δείκτη κατά την εγγραφή τους για την πρώτη αγορά αυτών των μετοχών (αξιογράφων).

Σύμφωνα με τη συμμετοχή των επενδυτών, καθορίζεται η τιμή εκκίνησης του αξιογράφου και οι μετοχές πωλούνται στο κοινό.

Αν αυτή η εταιρεία πηγαίνει καλά, θα γίνει ελκυστική για άλλους επενδυτές να αγοράσουν επίσης μετοχές της εταιρείας.

Τα είδη των μετοχών

Οι μετοχές μπορούν να είναι κοινές, προνομιούχες, ονομαστικές ή ανώνυμες, με δικαίωμα ψήφου ή χωρίς ψήφο, διαπραγματεύσιμες σε χρηματιστήριο ή μη διαπραγματεύσιμες.

Η κοινή μετοχή είναι ο συνηθέστερος τύπος μετοχής και περιλαμβάνει όλα τα βασικά δικαιώματα ενός μετόχου, όπως δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη, στην έκδοση νέων μετοχών, στο προϊόν της εκκαθάρισης, καθώς και δικαίωμα ψήφου στη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας και συμμετοχής στη διαχείρισή της.

Η προνομιούχος μετοχή προσφέρει πλεονέκτημα (προνόμιο) έναντι των κοινών μετοχών, συνιστάμενο στην προνομιακή είσπραξη μερίσματος ή και στο προνομιακό δικαίωμα στο προϊόν της εκκαθάρισης σε περίπτωση λύσης της επιχείρησης, αλλά συνήθως στερείται του δικαιώματος ψήφου και συμμετοχής στη διοίκηση της εταιρείας.

Αν χρεοκοπήσει η εταιρία, πρώτα αποπληρώνονται οι προνομιούχες και στο τέλος οι κοινές.

Οι ονομαστικές μετοχές είναι οι μετοχές των τραπεζών, των ασφαλιστικών επιχειρήσεων και των εταιριών Leasing. Σ' αυτές αναγράφεται το όνομά του κατόχου και δεν μεταβιβάζονται σε άλλον. Για να αλλάξει κάτοχο πρέπει να περάσει από το εκκαθαριστήριο του χρηματιστηρίου. Αν χαθούν, αυτός που θα τις βρει δεν μπορεί να τις εκμεταλλευθεί.

Η ονομαστική αξία της μετοχής προκύπτει κατά την πρώτη έκδοση των μετοχών, διαιρώντας την αξία του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας με τον αριθμό μετοχών, που εξέδωσε αρχικά. Η ονομαστική αξία μπορεί να αλλάξει μετά από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης της εταιρείας.

Η λογιστική αξία της μετοχής αντικατοπτρίζει την πραγματική αξία της και προκύπτει διαιρώντας τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας με τον αριθμό μετοχών της εταιρείας σε κυκλοφορία.

Η χρηματιστηριακή αξία της μετοχής, διαμορφώνεται καθημερινά στη συνεδρίαση του Χρηματιστηρίου αξιών Κύπρου, μέσω της προσφοράς και της ζήτησης

Πως καθορίζεται η τιμή μιας μετοχής

Μετοχές, ομόλογα, δικαιώματα προαίρεσης, όλα τα εισηγμένα χρηματοπιστωτικά μέσα έχουν μία τιμή. Τι προκαλεί όμως την μεταβολή (την άνοδο ή την πτώση) αυτής της τιμής;

Η απόδοση της εταιρείας. Αν ας πούμε έχει καλές επιδόσεις και πραγματοποιεί κέρδη τότε η τιμή της μετοχής της μπορεί να ανέβει. Αντίθετα, εάν μια εταιρεία αντιμετωπίζει δυσκολίες, η τιμή της μετοχής της μπορεί να πέσει.

Οι οικονομικοί δείκτες. Εάν λόγου χάρη το ποσοστό ανεργίας είναι υψηλό, οι καταναλωτές μπορεί να έχουν λιγότερο διαθέσιμο εισόδημα, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη ζήτηση για ορισμένα προϊόντα και μείωση των τιμών των μετοχών για τις εταιρείες που πωλούν αυτά τα προϊόντα.

Τα παγκόσμια γεγονότα. Για παράδειγμα, μια φυσική καταστροφή μπορεί να προκαλέσει αβεβαιότητα στην αγορά, προκαλώντας μεταβολές στις τιμές των μετοχών.

Μόλις η μετοχή εισαχθεί στο χρηματιστήριο, τότε η τιμή της καθορίζεται από την προσφορά και τη ζήτηση της αγοράς. Αυτό βασίζεται στη δημόσια αντίληψη και προσδοκία, στις ειδήσεις και στην απόδοση της επιχείρησης.

Για παράδειγμα, εάν ξεσπάσει ένα σκάνδαλο σε μια φαρμακευτική εταιρία, οι επενδυτές ενδέχεται να χάσουν την εμπιστοσύνη τους και η τιμή των μετοχών σχεδόν σίγουρα θα ωθηθεί προς τα κάτω.

Από την άλλη εάν ένα νέο πρωτοποριακό φάρμακο λάβει έγκριση, τότε είναι πιθανό ότι η τιμή της μετοχής της εταιρείας θα αυξηθεί.

Αν σε αντίθεση, αυτό το φάρμακο απορριφθεί η τιμή των μετοχών αναμένεται να μειωθεί.

Μπορεί επίσης να υπάρξει επιρροή σε τομεακό επίπεδο. Εάν ένας πολιτικός εκπρόσωπος ανακοινώσει την προγραμματισμένη επέκταση σε μία υποδομή, είναι πιθανό να ωφεληθούν οι επιχειρήσεις στον τομέα των κατασκευών.

Τέλος, οι γεωπολιτικοί και μακροοικονομικοί παράγοντες θα επηρεάσουν επίσης την τιμή μίας μετοχής. Κατά τη διάρκεια περιόδων οικονομικής ανάπτυξης ή παρακμής, αναμένεται ότι οι τιμές των μετοχών θα αντιδράσουν αναλόγως.

Σενάρια Διαμόρφωσης Τιμής Μετοχής

Ας αναφερθούμε σε δύο σενάρια, μεταβολή συνθηκών μετά την αγορά της μετοχής.

a) Θετικό Σενάριο:

- Θετικές συνθήκες στην αγορά και στην οικονομία.
- Αύξηση κερδοφορίας του εκδότη της μετοχής.
- Θετικές προσδοκίες των επενδυτών για το μέλλον.
- Αύξηση ζήτησης για κερδοσκοπία (μετοχές).

Το θετικό σενάριο θεωρητικά αναμένεται να επιφέρει αύξηση στις τιμές των μετοχών και κέρδη για τους επενδυτές σε ενδεχόμενη πώληση των διακρατούμενων μετοχών τους.

b) Αρνητικό Σενάριο:

- Αρνητικές συνθήκες στην αγορά και στην οικονομία
- Μείωση κερδοφορίας ή ζημιές για τον εκδότη της μετοχής
- Αρνητικές προσδοκίες επενδυτών για το μέλλον και αβεβαιότητα
- Πτώση ζήτησης για κερδοσκοπία (μετοχές)

Το αρνητικό σενάριο θεωρητικά αναμένεται να επιφέρει πτώση στις τιμές των μετοχών και ζημιές για τους επενδυτές, σε ενδεχόμενη πώληση των διακρατούμενων μετοχών τους.

XVI. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΕ ΜΕΤΟΧΕΣ

Πριν την επένδυση σε μετοχές είναι πολύ σημαντικό να ιεραρχήσετε τις ανάγκες σας και να λάβετε υπόψη τα ακόλουθα:

Την (οικονομική) ασφάλεια σας

Πριν την επένδυση στο χρηματιστήριο, θα πρέπει πρώτα να έχουν πραγματοποιηθεί κάποιες αποταμιεύσεις. Το βήμα αυτό είναι σημαντικό για να δημιουργηθεί το λεγόμενο emergency fund, δηλαδή μία βάση χρημάτων που θα αποτελέσει το μαξιλάρι ασφαλείας σου

σε περίπτωση που κάτι δεν πάει καλά με την εργασία και το εισόδημα σου.

Συνήθως για το emergency fund θεωρούμε ότι θα πρέπει να έχεις αποταμιεύσει ένα ποσό ίσο με τα έξοδα σου για 3 έως 6 μήνες. Δηλαδή, αν π.χ. ξοδεύεις 1.000 ευρώ το μήνα, το emergency fund σου θα πρέπει να είναι 3.000 – 6.000 ευρώ. Αυτά τα χρήματα τα αποταμιεύεις σε μία τράπεζα και δεν προβλέπονται για άλλη χρήση εκτός αν υπάρχει πραγματικά ανάγκη.

Το κεφάλαιο που έχετε την δυνατότητα να επενδύσετε

Το κεφάλαιο για επένδυση σε μετοχές είναι συνετό να προέρχεται από αποταμιεύσεις. Δεν κρίνεται φρόνιμο να επενδυθεί σε μετοχές κεφάλαιο το οποίο προέρχεται από δανεισμό.

Το χρονικό διάστημα που θα επενδυθεί το κεφάλαιο

Αν θέλεις γρήγορο κέρδος, τότε θα επιλέξεις το λεγόμενο trading, δηλαδή τις επενδύσεις με βραχυχρόνιο ορίζοντα που αποσκοπούν σε γρήγορο κέρδος. Το trading βέβαια έχει υψηλό ρίσκο και απαιτούνται πολλές γνώσεις γύρω από τις επιχειρήσεις και την αγορά, γι' αυτό απευθύνεται κυρίως σε επαγγελματίες και όχι στον μέσο επενδυτή.

Από την άλλη εφόσον να επενδύσεις σε βάθος χρόνου, τότε θα ακολουθήσεις μια μακροχρόνια στρατηγική με σαφώς μειωμένο ρίσκο από το trading και χρονικό ορίζοντα 20-30 χρόνια.

Η βιβλιογραφία έχει δείξει ότι όσοι ακολουθούν μακροχρόνια στρατηγική έχουν καλύτερες αποδόσεις από το 99% των traders, γεγονός που αποδεικνύει πως ο μέσος επενδυτής χωρίς εξειδικευμένες γνώσεις είναι καλό να επενδύει μακροπρόθεσμα.

Απόδοση της επένδυσης

Καθορίστε τις προσδοκίες της επένδυσης σας. Αν δηλαδή προσδοκάτε να αυξήσετε την αξία της επένδυσης σας ή να πάρετε εισόδημα μέσω της καταβολής μερισμάτων ή συνδυασμό των δύο.

Διασπορά Χαρτοφυλακίου

Η διασπορά του χαρτοφυλακίου, δηλαδή η επιλογή μετοχών από διαφορετικούς κλάδους, με διαφορετικά χαρακτηριστικά, αποτελεί προϋπόθεση για την προστασία των κεφαλαίων του επενδυτή από τις έντονες διακυμάνσεις της αγοράς και την επίτευξη υψηλότερης απόδοσης.

Με ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, σε περίπτωση που σημειώνεται πτώση των τιμών σε μία ή περισσότερες μετοχές, ο κίνδυνος περιορίζεται, αφού οι τιμές των υπολοίπων μετοχών πιθανότατα να σημειώνουν την ίδια χρονική στιγμή μικρότερη πτώση ή και άνοδο.

Καθορίστε τον επενδυτικό κίνδυνο που είστε διαθέσιμοι να διατρέξετε

Ένα άλλο σημαντικό θέμα όταν επιλέγεις επενδυτική στρατηγική είναι το επίπεδο του ρίσκου που αντέχεις. Για παράδειγμα αν επενδύσεις σε μεμονωμένες μετοχές, τότε το ρίσκο θα είναι μεγάλο, όπως άλλωστε και η πιθανή απόδοση ή ζημία.

Αν όμως επενδύσεις σε ETF, δηλαδή σε «καλάθια» μετοχών που ακολουθούν κάποιο συγκεκριμένο δείκτη (π.χ. S&P 500) ή βιομηχανικό κλάδο, τότε αυξάνεις τη διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου σου και μειώνεις το ρίσκο. Έτσι και η πιθανή απόδοση σου θα είναι μικρότερη, όπως άλλωστε και η πιθανή ζημία.

Δημιουργία Κέρδους από τις μετοχές

Για τους περισσότερους επενδυτές μια επένδυση σε μετοχές έχει ως πρωταρχικό στόχο τα κέρδη.

Ανάλογα με το είδος του επενδυτή, αυτά τα κέρδη μπορεί να έρθουν άμεσα ή και σε βάθος χρόνου. Οι επενδυτές λαμβάνουν κέρδη από μετοχές με τους εξής τρόπους:

Κεφαλαιακά κέρδη

Τα κεφαλαιακά κέρδη είναι ο πιο βασικός τρόπος με τον οποίο κάποιος μπορεί να αποκομίσει κέρδη από μια επένδυση σε μετοχές.

Έστω ότι επενδύσατε 200 ευρώ για αγορά μετοχών στις αρχές του 2023. Αν στο τέλος της χρονιάς πουλήσετε αυτές τις μετοχές για 350 ευρώ, τότε η πώληση θα σας έχει αποφέρει κεφαλαιακά κέρδη αξίας 150 ευρώ.

Μερίσματα

Τα μερίσματα είναι ένας άλλος τρόπος μέσω του οποίου επενδυτές έχουν έσοδα από τις μετοχές. Ανάλογα με την πολιτική καταμερισμού των κερδών μιας εταιρείας, όλοι οι μέτοχοι δικαιούνται να εισπράξουν μια πληρωμή με βάση το ποσοστό ιδιοκτησίας τους.

Αυτό το ποσό ποικίλει φυσικά ανάλογα με την εταιρεία, τον τύπο της μετοχής αλλά και τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται.

Για παράδειγμα αν η μετοχή της Coca Cola δίνει ετήσιο μέρισμα 2\$ και διαθέτεις 100 μετοχές, τότε κάθε χρόνο θα εισπράττεις 200\$ ως παθητικό εισόδημα από την Coca Cola.

Ανατοκισμός

Η έννοια του ανατοκισμού είναι μεγάλης σημασίας για τους επενδυτές και ουσιαστικά πρόκειται για την ικανότητα μιας μετοχής να δημιουργήσει κέρδος. Αυτό γίνεται όταν ο τόκος προστίθεται στο κεφάλαιο και μετά επενδύεται ξανά μαζί με αυτό.

Στην ουσία ο ανατοκισμός στις μετοχές δεν διαφέρει ιδιαίτερα από αυτό που ισχύει στην περίπτωση ενός τραπεζικού λογαριασμού. Είναι δηλαδή ο τόκος που λαμβάνει ο επενδυτής όσο συνεχίζει να στηρίζει μια εταιρεία.

Στρατηγικές αγοράς μετοχών

Ας δούμε ορισμένες στρατηγικές αγοράς μετοχών

Διαφοροποίηση

Είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικό να μοιράζετε τις επενδύσεις σας σε διαφορετικούς τομείς και τύπους μετοχών. Μέσω αυτής της στρατηγικής θα μειώσετε άμεσα το ρίσκο που εμπεριέχει οποιαδήποτε επένδυση.

Στην περίπτωση που θέλετε να επενδύσετε ένα ποσό της τάξης των 1.000 ευρώ, αποφύγετε να επενδύσετε το σύνολο των χρημάτων σας σε μια μόνο μετοχή. Ο λόγος είναι απλός. Αν η συγκεκριμένη μετοχή χάσει μεγάλο ποσοστό της αξίας της, τότε αντίστοιχα θα μειωθεί και το συνολικό ποσό της αρχικής επένδυσης σας.

Από την άλλη, εάν προτιμήσετε να επενδύσετε σε περισσότερες από μία εταιρείες, τότε η συγκεκριμένη πτώση της αξίας της μετοχής δεν πρόκειται να σας επηρεάσει στον ίδιο βαθμό.

Αναζητήστε υποτιμημένες μετοχές

Μια άλλη πρακτική που ακολουθούν οι περισσότεροι επενδυτές είναι η αναζήτηση των λεγόμενων υποτιμημένων μετοχών. Οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να υποτιμηθεί μια μετοχή είναι πολλοί και αφορούν τόσο εσωτερικούς (ενδοεταιρικούς) όσο και εξωτερικούς παράγοντες (πτώση της οικονομίας).

Για παράδειγμα, όταν η Apple ανακοίνωσε το νέο μοντέλο iPhone, η μετοχή της εταιρείας δεν σημείωσε την αύξηση που όλοι περίμεναν.

Ωστόσο η μετοχή σταδιακά ανέβηκε ξανά στα επίπεδα που είχε προβλέψει η αγορά.

Έτσι, αν επενδύατε όταν η μετοχή ήταν χαμηλότερη, πιθανότατα θα είχατε επωφεληθεί από την υποτίμηση.

Αφιερώστε χρόνο στην έρευνα

Όσους οδηγούς κι αν διαβάσετε, τίποτα δεν μπορεί να συγκριθεί με την αποτελεσματικότητα της προσωπικής έρευνας. Έτσι εξασφαλίζετε πως η επιλογή που θα κάνετε είναι καθαρά δική σας και ανταποκρίνεται στις δικές σας προτιμήσεις και ανάγκες.

Οι πλέον πετυχημένοι χρηματιστηριακοί επενδυτές αφιερώνουν αρκετές ώρες την μέρα μελετώντας την αγορά και αναζητώντας την καλύτερη λύση για την επόμενη τους επένδυση. Η μελέτη που θα κάνετε πρέπει να καλύπτει τόσο συγκεκριμένες εταιρείες όσο και την ευρύτερη κατάσταση στην αγορά.

Αποφύγετε τις κινήσεις πανικού

Ένα από τα βασικότερα λάθη των επενδυτών είναι οι κινήσεις πανικού. Η αγορά των μετοχών δεν είναι σταθερή. Αυτό σημαίνει πως ακόμη κι αν πείσει μια μετοχή στην οποία έχετε επενδύσει, η πορεία της αξίας της ενδέχεται να αλλάξει σύντομα ξανά.

Για τον λόγο αυτό οι περισσότεροι επενδυτές προτιμούν να διατηρούν μετοχές στο χαρτοφυλάκιο τους για τουλάχιστον πέντε χρόνια. Αυτή η πρακτική βοηθά να αποφεύγονται κινήσεις υψηλού ρίσκου. Κάθε απόφαση σας θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα έρευνας και να γίνεται με καθαρό μυαλό.

Κίνδυνοι από επενδύσεις σε μετοχές

Η επένδυση σε μετοχές περιλαμβάνει διάφορους κινδύνους, όπως οι εξής:

- ✓ Κίνδυνος μεταβλητότητας: Η τιμή μίας μετοχής που αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ρυθμιζόμενες αγορές υπόκειται σε απρόβλεπτες διακυμάνσεις, οι οποίες μάλιστα δεν είναι απαραίτητο να συνδέονται αιτιωδώς με την οικονομική πορεία της εκδότριας εταιρείας.

Δημιουργείται έτσι κίνδυνος απώλειας μέρους αλλά και του συνόλου του κεφαλαίου που έχει επενδυθεί.

Ποτέ δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί η ανοδική ή καθοδική πορεία μίας μετοχής ούτε η διάρκεια μιας τέτοιας πορείας.

- ✓ Κίνδυνος της εκδότριας εταιρείας: Οι μετοχές, ως κλάσματα του κεφαλαίου της εκδότριας εταιρείας, επηρεάζονται από την πορεία και τις προοπτικές της εκδότριας εταιρείας, της οποίας τυχόν ζημιές ή κέρδη δεν είναι εύκολο να προβλεφθούν.

Ο μέγιστος κίνδυνος υφίσταται σε περίπτωση πτώχευσης της εκδίδουσας τις μετοχές εταιρείας, οπότε και ο επενδυτής θα απωλέσει το σύνολο της επένδυσής του

- ✓ Κίνδυνος μερισμάτων: Η καταβολή μερίσματος εξαρτάται από την ύπαρξη κερδών της εκδίδουσας τις μετοχές εταιρείας και την πολιτική διανομής μερισμάτων που εφαρμόζει αυτή βάσει και των σχετικών αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της.

Επομένως, δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι η επένδυση σε μετοχές θα συνοδεύεται από την είσπραξη μερισμάτων

- ✓ Λοιποί κίνδυνοι: Η χρηματιστηριακή πορεία μιας μετοχής εξαρτάται από πολλούς εξωγενείς παράγοντες, όπως μακροοικονομικές εξελίξεις, πολιτικοί παράγοντες, κατάσταση των χρηματιστηριακών αγορών κλπ.

Επίσης, εξαρτάται και από παράγοντες όπως η εμπορευσιμότητα της μετοχής, η ρευστότητα της αγοράς, αλλά και εξελίξεις με αντικείμενο

την ίδια τη μετοχή, όπως επιθετική εξαγορά και πιθανότητα διαγραφής της μετοχής από τη χρηματιστηριακή αγορά.

Σε κάθε περίπτωση επένδυσης σε μετοχές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες κινδύνου, κατόπιν ενδελεχούς έρευνας και ενημέρωσης.

XVII. ΟΙ 10 ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΕΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ 2023

Όπως έχουμε προαναφέρει ένα καλό επενδυτικό χαρτοφυλάκιο μετοχών πρέπει να είναι διαφοροποιημένο ως προς τον τύπο των επενδύσεων.

Σας παρουσιάζουμε τις δέκα πιο δημοφιλείς μετοχές, για ξεκινήσετε την έρευνά σας:

Amazon: Η αγορά μετοχών της Amazon θεωρείται μια ασφαλής επενδυτική απόφαση που αξίζει να διατηρήσετε σε βάθος χρόνου.

Η Amazon είναι ένας κολοσσός στον χώρο του λιανικού εμπορίου στο διαδίκτυο, πουλώντας τα πάντα από drones και υπηρεσίες streaming μέχρι φρούτα και λαχανικά.

NVIDIA: Η NVIDIA είναι εισηγμένη στον NASDAQ και ηγέτιδα εταιρεία στη βιομηχανία παραγωγής καρτών γραφικών. Τα τελευταία πέντε χρόνια η αξία της μετοχής της NVIDIA έχει εκτοξευτεί κατά 1.000%.

Tesla: Η εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικών αυτοκινήτων ιδρύθηκε το 2010 και έκτοτε η αξία της μετοχής της έχει ανέβει κατά 25.000% περίπου. Η αγορά μετοχών Tesla αποτελεί μια εξαιρετικά δημοφιλής επένδυση.

Coca-Cola: Η εταιρεία αναψυκτικών είναι ένας πραγματικός οικονομικός γίγαντας, με την αξία της μετοχής της Coca-Cola να παραμένει ανεβασμένη, σταθερή και αποδοτική εδώ και 60 περίπου χρόνια.

Apple: Τα τελευταία πέντε χρόνια η εμβληματική εταιρεία ηλεκτρονικών συσκευών που ακούει στο όνομα Apple έχει αυξήσει την αξία των μετοχών της πάνω από 43%.

Όπως και οι προηγούμενες μετοχές της λίστας, μια επένδυση στην Apple θεωρείται από τις πλέον ασφαλείς επιλογές στο χρηματιστήριο.

Dover: Η συγκεκριμένη εταιρεία δραστηριοποιείται με επιτυχία σε πολλούς κλάδους, όπως της νηφιακής τεχνολογίας και του ενεργειακού και μηχανολογικού εξοπλισμού.

Για έξι συνεχόμενες δεκαετίες μάλιστα, η Dover έχει κατορθώσει να αυξάνει τις πληρωμές μερισμάτων στους μετόχους της.

American Airlines: Η πτώση της μετοχής της American Airlines τα τελευταία χρόνια την καθιστά μια ιδιαίτερα ελκυστική επένδυση για το μέλλον.

Εφόσον η πτώση είχε να κάνει κυρίως με την πανδημία, η μετοχή προβλέπεται να ανέβει ξανά όταν η βιομηχανία τουρισμού επιστρέψει στα προηγούμενα της επίπεδα.

Coinbase: Το Coinbase αποτελεί την πλέον δημοφιλή επιλογή για όσους επενδυτές θέλουν να αγοράσουν μετοχές που αφορούν τον τομέα των κρυπτονομισμάτων.

Το Coinbase αποτελεί επίσης ένα από τα καλύτερα και πιο δυνατά κρυπτονομίσματα για επένδυση.

Costco Wholesale: Η Costco είναι μια από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου. Με την μετοχή της εταιρείας να βρίσκεται διαρκώς σε ζήτηση ανεξάρτητα από τη γενικότερη πορεία της οικονομίας, μια επένδυση στην Costco Wholesale αποτελεί επενδυτική πρόταση χαμηλού ρίσκου.

Την τελευταία πενταετία η αξία της μετοχής έχει αυξηθεί κατά 230% περίπου.

ConocoPhillips: Η ConocoPhillips είναι μια αμερικανική πολυεθνική εταιρεία που ασχολείται με την εξερεύνηση και παραγωγή υδρογονανθράκων. Οι τιμές της ενέργειας έχουν εκτοξευτεί το τελευταίο διάστημα με την μετοχή της ConocoPhillips να ακολουθεί την ίδια πορεία.

Μόνο μέσα στο 2023 η αξία της συγκεκριμένης μετοχής έχει σχεδόν διπλασιαστεί.

Φυσικά αυτές είναι μόνο δέκα από τις χιλιάδες επιλογές μετοχών που προσφέρονται. Είναι σημαντικό να κάνετε την δική σας έρευνα πριν καταλήξετε σε οριστική απόφαση για τις μετοχές στις οποίες θέλετε να επενδύσετε.

XVIII. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ ΤΙΣ ΜΕΤΟΧΕΣ

Για την παρακολούθηση των μετοχών στο χρηματιστήριο, υπάρχουν διάφοροι τρόποι. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους εξής:

1. Χρηματιστηριακές πλατφόρμες: Οι περισσότεροι χρηματιστηριακοί διαμεσολαβητές παρέχουν ηλεκτρονικές πλατφόρμες όπου μπορείτε να παρακολουθείτε το χαρτοφυλάκιό σας και τις σχετικές πληροφορίες για τις μετοχές σας.

Θα πρέπει να συνδεθείτε στον λογαριασμό σας στην πλατφόρμα του χρηματιστηρίου ή του διαμεσολαβητή σας για να έχετε πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες.

Ορισμένα δημοφιλή παραδείγματα διαμεσολαβητών που παρέχουν ιστοσελίδες για παρακολούθηση των μετοχών σας είναι η Interactive Brokers (www.interactivebrokers.com), η E*TRADE (www.etrade.com), η TD Ameritrade (www.tdameritrade.com) και η Fidelity (www.fidelity.com).

Ορισμένοι από τους δημοφιλείς διαμεσολαβητές στην Ελλάδα περιλαμβάνουν την Εθνική Τράπεζα (www.nbg.gr), την Πειραιώς ΑΕΕΧ (www.piraeus-axea.gr), την Eurobank (www.eurobank.gr) και άλλους.

2. Εφαρμογές κινητών τηλεφώνων: Ορισμένοι χρηματιστηριακοί διαμεσολαβητές παρέχουν εφαρμογές για κινητά τηλέφωνα όπου μπορείτε να παρακολουθείτε τις μετοχές σας, να δείτε το χαρτοφυλάκιό σας και να λαμβάνετε ενημερώσεις για τις εξελίξεις στην αγορά.

Συνδεθείτε στον λογαριασμό σας στην εφαρμογή ή ιστοσελίδα του διαμεσολαβητή σας και θα έχετε πρόσβαση στις πληροφορίες των μετοχών σας.

3. Ιστοσελίδες παροχής χρηματιστηριακών πληροφοριών: Υπάρχουν επίσης ιστοσελίδες που παρέχουν πληροφορίες για τις μετοχές στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων δεδομένων αγοράς, γραφημάτων, αναλύσεων και άλλων πληροφοριών.

Ορισμένες από αυτές περιλαμβάνουν το Capital.gr (www.capital.gr), το Χρηματιστήριο Online (www.xrimatistirio.gr) και άλλες.

4. Μπορείτε επίσης να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του χρηματιστηρίου στο οποίο είναι καταχωρημένες οι μετοχές σας και να χρησιμοποιήσετε την ενότητα που παρέχει πληροφορίες για τα χαρτοφυλάκια και τις σχετικές ενημερώσεις.

Τα περισσότερα χρηματιστήρια διαθέτουν επίσημες ιστοσελίδες όπου μπορείτε να δείτε πληροφορίες των μετοχών. Εισάγετε τον συμβολισμό της μετοχής που σας ενδιαφέρει στο πεδίο αναζήτησης στην ιστοσελίδα του χρηματιστηρίου και θα σας εμφανιστούν οι σχετικές πληροφορίες και τα στοιχεία της μετοχής.

Είναι σημαντικό να έχετε τις απαραίτητες πληροφορίες για τον χρηματιστηριακό σας λογαριασμό και τους διαμεσολαβητές που χρησιμοποιείτε για να αποκτήσετε πρόσβαση στις μετοχές σας και να τις παρακολουθείτε.

Παραδείγματα ιστοσελίδων και εφαρμογών που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για την παρακολούθηση των μετοχών σας περιλαμβάνουν:

- το Χρηματιστήριο Αθηνών (www.helex.gr),
- το Yahoo Finance (www.finance.yahoo.com),
- το Google Finance (www.google.com/finance),
- το Bloomberg (www.bloomberg.com)
- η Alpha Finance (www.alphafinance.gr)
- η Athens Exchange Group (www.athexgroup.gr)
- η Eurobank Equities (www.eurobankequities.gr)
- η Invest.gr (www.invest.gr)
- η Eurobank Private Banking (www.eurobank.gr)

XIX. REFERENCES

1. *10 Best Consumer Staples Stocks Of 2023, διαθέσιμη στην:* <https://www.forbes.com/advisor/investing/best-consumer-staples-stocks/>
2. *Ακαδημία επενδυτών, διαθέσιμη στην:* <https://www.degiro.gr/%CE%B5%CE%BA%>
3. *Bricks: Έρχεται το νέο νόμισμα που θα φέρει «επανάσταση» στην παγκόσμια οικονομία - διαθέσιμη στην:* <https://www.ot.gr/2023/04/02/diethni/bricks-erxetai-to-neo->

[nomisma-pou-tha-ferei-epanastasi-stin-pagkosmia-oikonomia/](#)

4. Επενδύσεις Χρημάτων για Αρχάριους: Ο Απόλυτος Οδηγός [2023] διαθέσιμη στην: <https://www.moneyminority.com/odigos-ependyseon/>
5. Επενδύσεις Χρημάτων για Αρχάριους, διαθέσιμη στην: <https://www.skiouraki.gr/ependyseis-arxarioi/>
6. Επενδυτικοί Κίνδυνοι, διαθέσιμη στην: <https://www.solidus.gr/el-GR/investment-services/menu8b.html>
7. Εγχειρίδιο των Επενδυτών – Όσα πρέπει να γνωρίζετε, διαθέσιμη στην: <https://www.cysec.gov.cy/CMSPages/GetFile.aspx?guid=4a6727ae-fe0c-483c-a051-c1ddec7be1f>
8. Η αρχή του κακού: Η χρηματιστηριακή φούσκα του 1999 και οι ολέθριες συνέπειες που πληρώνουμε σήμερα, διαθέσιμη στην: <https://www.athensmagazine.gr/article/retromania/219404-otan-o-laos-katastrafhke-h-xrhmatisthriakh-foyska-toy-1999-kai-oi-synepeies-poy-plhrwnoyme-shmera>
9. Investing, διαθέσιμη στην: - <https://www.investopedia.com/>
10. Investing Basics, διαθέσιμη στην: - <https://www.investing.com/>
11. Κέρδος, διαθέσιμη στην: <https://el.economy-pedia.com/11033664-gain#menu-1>
12. Καλύτερα κρυπτονομίσματα για επένδυση, διαθέσιμη στην: <https://www.coinmarket.gr/odigos-kryptonismaton/kalytera-kryptonismata/>
13. Κατάρτιση και υλοποίηση οικογενειακού προϋπολογισμού, διαθέσιμη στην: http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/6970/1682_4_%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%A4%CE%97%CE%A4%CE%91%202_COVER.pdf
14. Οι 4 Καλύτερες Χρηματιστηριακές Πλατφόρμες για Μετοχές [Ελλάδα 2023], διαθέσιμη στην: <https://www.onlinetraders.gr/best-stock-platforms/>
15. Οικονομικά της Καθημερινότητας, Χρηματιστήριο διαθέσιμη στη: <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroι/chrhmatisthrio>
16. Πού και πώς να αγοράσετε μετοχές το 2023 – Οδηγός αγοράς μέσω χρηματιστηριακής πλατφόρμας διαθέσιμη στην: <https://www.business2community.com/gr/metoxes/pou-kai-pws-na-agorasete-metoxes>
17. Πώς να επενδύσω στο Χρηματιστήριο: Οδηγός 2022, διαθέσιμη στην: <https://www.xrimata.gr/2022/08/pos-na-ependyso-sto-xrimatistirio/>
18. Που να Επενδύσω: 5+1 Δημοφιλή Επενδυτικά Οχήματα, διαθέσιμη στην: <https://www.epixeiro.gr/article/332776>

19. Πώς να επενδύσετε σε κρυπτονομίσματα για μακροπρόθεσμο κέρδος, διαθέσιμη στην: <https://kriptomat.io/gr/kryptonomismata/pos-na-ependvsete-se-kryptonomisma/>
20. Πως να επενδύσετε στο χρυσό, διαθέσιμη στην: <https://www.xrysosonline.gr/info/ependyseis-odhgo-xrysou/>
21. Ποια Είναι η Καλύτερη Επένδυση Χρημάτων Σήμερα 2023; διαθέσιμη στην: <https://greekcashflow.gr/news/24/poia-inai-i-kalyteri-ependisi-xrimaton-simera-2023>
22. Τα ακίνητα, οι μετοχές, οι επιχειρήσεις, το ρίσκο κάθε πιθανής επένδυσης, διαθέσιμη στην: <https://iliaspapageorgiadis.com/odigos-ependitikes-epiloges-2023-risko/>
23. Συνοπτικές Σημειώσεις στην ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - Μ. ΓΚΛΕΖΑΚΟΣ διαθέσιμη στην: http://www.unipi.gr/faculty/migl/ae/analysh_ependysewn_notes_2007.pdf
24. Τα top 100 bitcoins, τιμές, διαθέσιμη στην: <https://www.basecoin.gr/pinakas-isotimion-kryptonismaton/>
25. Τι είναι τα πράσινα ομόλογα και γιατί θεωρούνται «the next big thing» από τους επενδυτές, διαθέσιμη στην: <https://www.fortunegreece.com/article/ti-ine-ta-prasina-omologa-ke-giati-theorounte-the-next-big-thing-apo-tous-ependites/>
26. Τα κριτήρια για να επιλέξετε μετοχές το 2023, διαθέσιμη στην: https://www.euro2day.gr/ftcom/ftcom_gr/article-ft-gr/2168018/ta-krithria-gia-na-epilexete-metohes-to-2023.html
27. Τι είναι το Χρηματιστήριο. διαθέσιμη στην: <https://vontikakis.com/ependyseis/xrimatistirio>
28. Τι καθορίζει την τιμή μίας μετοχής;, διαθέσιμη στην: <https://www.degiro.gr/%CE%B5%CE%BA%CF%80%CE%B2>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Παραδείγματα Προϋπολογισμών

Είδος Εισοδήματος	Προϋπολογισμός Έτους 2023					
	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος
Εργασία						
Ενοίκια						
Τόκοι από καταθέσεις						
Συντάξεις						
Επιδόματα						
Έκτακτα Εισοδήματα						
Σύνολο Μηνός						

Παράδειγμα προϋπολογισμού εισοδημάτων

Προϋπολογισμός Δαπανών Διαβίωσης Έτους 2023							
Είδος Δαπάνης	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	...
Ενοίκιο							
Διατροφή							
Κοινόχρηστα							
Θέρμανση							
Νερό							
Ρεύμα							
Βλάβες - Καθαριότητα							
Τηλεφωνία - Ιντερνετ							
Διάφορα							
Σύνολο Μηνός							

Παρόδειγμα προϋπολογισμού δαπανών διαβίωσης

Δαπάνες υγείας: η κατηγορία υγείας στον μηνιαίο προϋπολογισμό περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη φροντίδα της υγείας, όπως

Ιατρικά έξοδα: Αυτά περιλαμβάνουν επισκέψεις σε γιατρούς, εξετάσεις, εργαστηριακές εξετάσεις, ράμματα, προσωπικές θεραπείες και άλλες ιατρικές υπηρεσίες που μπορεί να χρειαστείτε.

Φάρμακα: Περιλαμβάνει το κόστος των φαρμάκων που αγοράζετε με συνταγή ή χωρίς, καθώς και τα ιατρικά είδη που χρησιμοποιείτε τακτικά.

Ασφάλιση υγείας: Εάν έχετε ασφάλιση υγείας, πρέπει να λάβετε υπόψη το κόστος των ασφαλιστικών εισφορών ή της πληρωμής των ιατρικών υπηρεσιών που δεν καλύπτονται από την ασφαλιστική σας κάλυψη.

Ευεξία και προσωπική φροντίδα: Περιλαμβάνει τα έξοδα για σπα, θεραπευτές, μασάζ, γιόγκα, προϊόντα περιποίησης και άλλες δραστηριότητες που συμβάλλουν στην ευεξία υγείας σωματικής και νοητικής.

Προϋπολογισμός Δαπανών Υγείας Έτους 2023							
Είδος Δαπάνης	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	...
Επίσκεψη σε γιατρούς							
Νοσήλια - Εξετάσεις							
Φάρμακα							
Ασφαλιστικές Εισφορές							
Προσωπική φροντίδα							
Σύνολο Μηνός							

Παρόδειγμα προϋπολογισμού δαπανών υγείας

Δαπάνες Μετακίνησης: Αναφέρεται στα έξοδα για την αγορά και τη συντήρηση οχημάτων, τα καύσιμα, το πάρκινγκ και άλλες σχετικές δαπάνες όπως:

Αγορά οχήματος Κατά την αγορά ενός νέου οχήματος, λαμβάνουμε υπόψη το κόστος αγοράς, τα τέλη μεταβίβασης και τυχόν ασφαλίσεις.

Συντήρηση: Περιλαμβάνει τις δαπάνες για την επισκευή, τον έλεγχο και τη συντήρηση του οχήματός σας, όπως αλλαγή λαδιών, αντικατάσταση ελαστικών, επισκευές μηχανικών βλαβών κ.λπ.

Καύσιμα: Αναφέρεται στα έξοδα για την αγορά καυσίμων, όπως βενζίνη ή πετρέλαιο, για την κίνηση του οχήματός σας.

Πάρκινγκ: Περιλαμβάνει τα έξοδα για το στάθμευση του οχήματός σας, είτε σε δημόσιες περιοχές στάθμευσης είτε σε ιδιωτικά γκαράζ.

Ασφάλεια οχήματος: Αναφέρεται στις δαπάνες για την ασφάλιση του οχήματός σας

Εισιτήρια: το κόμιστρο στα δημόσια μέσα μεταφοράς και άλλα σχετικά έξοδα με τις μεταφορές.

Πρόβλεψη βλάβης – ατυχήματος: Πρόκειται για ένα ποσό που διατηρούμε σε περίπτωση που προκληθεί αναπάντεχη ζημία.

Προϋπολογισμός Δαπανών Μετακίνησης Έτους 2023							
Είδος Δαπάνης	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	...
Εισιτήρια ΜΜΜ							
Καύσιμα							
Ασφάλιστρα ΙΧ							
Τέλη κυκλοφορίας							
Σέρβις - Ανταλλακτικά							
Πρόβλεψη βλάβης							
Διόδια							
Σύνολο Μηνός							

Παρόδειγμα προϋπολογισμού δαπανών μετακίνησης

Δαπάνες Εκπαίδευσης: Τα έξοδα για μαθήματα, σεμινάρια, συγγράμματα και άλλα σχετικά έξοδα που σχετίζονται με την εκπαίδευση.

Προϋπολογισμός Δαπανών Εκπαίδευσης Έτους 2023							
Είδος Δαπάνης	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	...
Δίδακτρα Σχολείων							
Φροντιστήρια							
Ξένες Γλώσσες							
Βιβλία - Συγγράμματα							
Γραφική Ύλη							
Σύνολο Μηνός							

Παρόδειγμα προϋπολογισμού δαπανών εκπαίδευσης

Επείγουσες δαπάνες: Αυτή η κατηγορία αφιερώνεται σε απρόβλεπτες καταστάσεις ή αναγκαίες πληρωμές που μπορεί να προκύψουν κατά τη διάρκεια του μήνα.

Περιλαμβάνει επείγουσες επισκευές, ιατρικές ανάγκες, έκτακτες εξόδους κ.λπ.

Αποταμιεύσεις / Επενδύσεις: Με τον όρο αποταμίευση, χαρακτηρίζεται γενικά πάσης φύσεως συσσωρεύσεις αγαθών για μελλοντική χρήση. Αυτό το ποσό μπορεί να αντιπροσωπεύει μια συγκεκριμένη ποσοστιαία εκχώρηση του εισοδήματός σας για μελλοντική ανάπτυξη, απρόβλεπτες ανάγκες ή επενδύσεις.

Πρόκειται για ένα ποσό που κατατίθεται σε αποταμιευτικό λογαριασμό ή επενδύεται για το μέλλον, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα αποθεματικό για έκτακτες ανάγκες ή για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων.

Ο βασικός στόχος ενός οποιουδήποτε ατόμου ή ομάδας είναι να αυξήσει τα χρήματα που αποταμιεύει ή επενδύει. Αποταμίευση σημαίνει σωστή διαχείριση των χρημάτων.

Η αποταμίευση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους, όπως είναι:

- Η κατάθεση σε λογαριασμό ταμειυτηρίου. Ο καταναλωτής καταθέτει σε μια τράπεζα ένα ποσό χρημάτων και στο τέλος κάθε χρόνου λαμβάνει από αυτό τους τόκους.
- Εγγραφή σε εκδόσεις ομολόγων ή /και απόκτηση εντόκων γραμματίων.

Με την αγορά ομολόγων ή εντόκων γραμματίων, ο καταναλωτής «δεσμεύει» ένα χρηματικό ποσό για κάποιο χρονικό διάστημα. Στο τέλος της περιόδου παίρνει το ποσό που έχει αποταμιεύσει και επιπλέον τους τόκους.

- Απόκτηση μετοχών από Χρηματιστήρια αξιών. Αγοράζοντας ο καταναλωτής μετοχές σε κάποια τιμή μπορεί να τις πουλήσει σε άλλη χρονική στιγμή σε υψηλότερη τιμή. Η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής αγοράς θα είναι το κέρδος του.
- Η απόκτηση ακίνητης περιουσίας (καλλιεργήσιμων γαιών, δασών, κτιρίων κ.λπ.)
- Η απόκτηση πολύτιμων μετάλλων, (κυρίως χρυσού) και πολύτιμων λίθων.
- Η απόκτηση συλλογών και αντικειμένων τέχνης (χρημάτων, πινάκων ζωγραφικής, σπανίων βιβλίων, νομισμάτων, γραμματοσήμων κ.λπ.).

- i. Αποταμίευση του 10% του μηνιαίου εισοδήματός σας

Για παράδειγμα, αν θέλετε να αποκτήσετε ένα αυτοκίνητο που κοστίζει 15.000 ευρώ σε διάστημα 3 ετών, θα πρέπει να αποταμιεύετε 416,7 ευρώ τον μήνα για να φτάσετε σε αυτόν τον στόχο.

x. Αποταμίευση με επένδυση στις αγορές

Αν επενδύσετε τα χρήματά σας σε αγορές, όπως μετοχές, ομόλογα, αμοιβαία κεφάλαια, ETFs, ακίνητα, κρυπτονομίσματα, μπορείτε να υπολογίσετε το πόσο μπορεί να αυξηθεί η αποταμίευσή σας.

Υποθέσουμε ότι αποταμιεύετε 200 ευρώ τον μήνα και επενδύετε τα χρήματα σε ένα διαφοροποιημένο χαρτοφυλάκιο, το οποίο περιλαμβάνει μετοχές, ομόλογα και αμοιβαία κεφάλαια. Αν υποθέσουμε ότι η απόδοση του χαρτοφυλακίου συνολικά είναι 7% ανά έτος, μπορούμε να υπολογίσουμε το τελικό ποσό μετά από μια περίοδο αποταμίευσης.

Για παράδειγμα, αν υποθέσουμε ότι αποταμιεύετε για 10 χρόνια:

Ετήσια αποταμίευση: 200 ευρώ

Απόδοση επένδυσης: 7%

Το τελικό ποσό μετά από 10 χρόνια θα είναι περίπου 32.220,81 ευρώ.

Παρατήρηση: το παρόν ήταν ένα ενδεικτικό παράδειγμα. Οι αποτελεσματικές αποδόσεις και αποταμιεύσεις εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες, όπως οι επενδυτικές επιλογές, η διάρκεια της αποταμίευσης και η αγοραία απόδοση. Είναι σημαντικό να εξετάσετε τις επιλογές σας και να συμβουλευτείτε έναν επαγγελματία οικονομικό σύμβουλο για να λάβετε τις κατάλληλες αποφάσεις σύμφωνα με τις ατομικές σας ανάγκες και στόχους.

xi. Αποταμίευση με επιβράβευση

Μπορείτε να θέσετε στόχους αποταμίευσης με επιβράβευση για να σας ενθαρρύνει να συνεχίσετε την αποταμίευση.

Για παράδειγμα, μπορείτε να θέσετε έναν στόχο αποταμίευσης και να ανταμείβετε τον εαυτό σας όταν τον επιτυγχάνετε. Για παράδειγμα, αν αποταμιεύετε 500 ευρώ τον μήνα και θέσετε ως στόχο να φτάσετε στα 10.000 ευρώ, μπορείτε να επιβραβεύσετε τον εαυτό σας με ένα μικρό ταξίδι ή με ένα ειδικό δώρο όταν φτάσετε στον στόχο σας.

xii. Αποταμίευση με αυτόματη μεταφορά χρηματικών ποσών

Μια άλλη μέθοδος αποταμίευσης είναι να θέσετε σε λειτουργία ένα σύστημα αυτόματης μεταφοράς χρημάτων από τον τραπεζικό σας λογαριασμό σε έναν ξεχωριστό λογαριασμό αποταμίευσης.

Για παράδειγμα, μπορείτε να ορίσετε μια αυτόματη μηνιαία μεταφορά των 100 ευρώ από τον τραπεζικό σας λογαριασμό στον λογαριασμό αποταμίευσης. Μετά από έναν χρόνο, θα έχετε αποταμιεύσει 1.200 ευρώ.

xiii. Αποταμίευση με εξοικονόμηση ενέργειας

Μια άλλη μορφή αποταμίευσης είναι η μείωση των ενεργειακών δαπανών σας. Αν εγκαταστήσετε ενεργειακά αποδοτικές ηλεκτρικές συσκευές και λαμπτήρες, μπορείτε να μειώσετε τον λογαριασμό ρεύματος. Για παράδειγμα, αν μειώσετε τον μηνιαίο λογαριασμό ηλεκτρικού ρεύματος κατά 5 ευρώ, σε έναν χρόνο θα έχετε αποταμιεύσει 60 ευρώ.

xiv. Αποταμίευση με μείωση καθημερινών εξόδων

Μπορείτε να αποταμιεύσετε χρήματα μειώνοντας τα καθημερινά σας έξοδα. Για παράδειγμα, αν μειώσετε τον μηνιαίο έξοδα σας σε καφέ σας από 6 ευρώ σε 3 ευρώ, θα αποταμιεύσετε 36 ευρώ σε έναν χρόνο.

xv. Αποταμίευση με ακίνητα

Εφόσον διαθέτετε κεφάλαιο, μπορείτε να αποταμιεύσετε αγοράζοντας ακίνητα. Η αύξηση της αξίας των ακινήτων μπορεί να οδηγήσει σε κέρδη από την πώλησή τους σε μελλοντική ημερομηνία.

Επίσης μπορείτε να κερδίσετε χρήματα και με την εκμετάλλευση και την ενοικίαση του ακινήτων.

Έτσι αν δαπανήσετε 150.000 ευρώ για την αγορά (αγορά, συμβολαιογράφος, εφορία και λοιπά έξοδα) ακινήτου το οποίο θα πουλήσετε μετά από 5 χρόνια για 165.000 ευρώ θα κερδίσετε από την πώλησή του 5.000 (μείον τα έξοδα συντήρησης και το ΕΝΦΙΑ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ'

Τραπεζικά Προϊόντα

Μέσω των διαφορετικών ειδών τραπεζικών λογαριασμών εξυπηρετούνται απλές ανάγκες όπως η διαφύλαξη των χρηματικών διαθεσίμων και η πληρωμή λογαριασμών, μέχρι πιο σύνθετες όπως η πραγματοποίηση εμβασμάτων, η χρήση υπερανάλιψης, η έκδοση μπλοκ επιταγών κ.λπ.

Σε κάθε περίπτωση, η πραγματοποίηση ακόμα και των πιο απλών συναλλαγών για παράδειγμα με το Δημόσιο (εφορία, πληρωμή τελών, λογαριασμών) προϋποθέτουν τη συνεργασία με μια ή περισσότερες τράπεζες.

1. Λογαριασμοί καταθέσεων

Οι λογαριασμοί καταθέσεων ταμειωτηρίου αποτελούν παραδοσιακή μορφή αποταμιευτικού λογαριασμού με βασικό χαρακτηριστικό τη δυνατότητα καταθέσεων και αναλήψεων οποιαδήποτε στιγμή εκ μέρους του δικαιούχου.

Δεν παρέχεται η δυνατότητα υπερανάλιψης και καρνέ επιταγών στους λογαριασμούς ταμειωτηρίου. Οι τράπεζες μπορούν να διαμορφώνουν ποικίλα προϊόντα ταμειωτηριακής μορφής με διάφορες ονομασίες και να τα πλαισιώνουν με σειρά παροχών ή διευκολύνσεων.

Με τον λογαριασμό καταθέσεων ο προϋπολογισμός μπορεί να υποστηριχθεί με έτοιμα κεφάλαια που έχουν προκύψει από αποταμίευση προηγούμενων ετών.

2. Τρεχούμενος λογαριασμός

Οι τρεχούμενοι λογαριασμοί καταθέσεων μοιάζουν με τους λογαριασμούς ταμειωτηρίου με τη διαφορά ότι παρέχουν επιπλέον τις δυνατότητες της υπερανάλιψης και του καρνέ επιταγών. Έχουν κατεξοχήν διαχειριστικό χαρακτήρα (για συγκέντρωση εσόδων, διενέργεια πληρωμών) και μπορούν να πλαισιωθούν με διάφορες συναλλακτικές διευκολύνσεις (πάγιες εντολές, internet-mobile banking κ.λπ.). Απευθύνονται σε μισθωτούς και ελεύθερους επαγγελματίες ή ατομικές επιχειρήσεις.

3. Προθεσμιακή κατάθεση

Οι τραπεζικοί οργανισμοί προσφέρουν μια σειρά από προθεσμιακές καταθέσεις που εξασφαλίζουν υψηλές αποδόσεις στα χρήματα που έχουν αποταμιευτεί, σε ευρώ ή σε ξένο νόμισμα.

Η συνηθέστερη διάρκειά τους είναι 1 μήνας, 3 μήνες, 6 μήνες και 1 χρόνος.

Τα βασικότερα χαρακτηριστικά και πλεονεκτήματα μιας προθεσμιακής κατάθεσης είναι:

- Αποδοτική διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων,
- Δυνατότητα τοποθέτησης κεφαλαίων σε ευρώ και τα κυριότερα ξένα νομίσματα,
- Επιλογή διάρκειας προθεσμιακής κατάθεσης,

- Δυνατότητα προεξόφλησης εάν ο δικαιούχος χρειαστεί νωρίτερα το κεφάλαιο που έχει τοποθετήσει στην προθεσμιακή κατάθεση, σύμφωνα με τη ισχύουσα πολιτική της Τράπεζας.

Η επιλογή της κατάλληλης προθεσμιακής κατάθεσης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως το υψηλό επιτόκιο, η χρονική περίοδος δέσμευσης του κεφαλαίου καθώς και οι όροι χρήσης του λογαριασμού.

4. Πιστωτικές κάρτες

Οι πιστωτικές κάρτες είναι ουσιαστικά προϊόντα που παρέχουν ευκολία στις συναλλαγές του κατόχου τους.

Με τις πιστωτικές κάρτες τύπου VISA ή MASTERCARD μπορούν να γίνουν συναλλαγές για αγορές με πίστωση ολόκληρου του ποσού της αγοράς ή με δόσεις. Επίσης, μπορεί να γίνει και ανάληψη μετρητών από σημεία που υπάρχουν ATM's με το σήμα VISA μέχρι του ποσού της πίστωσης της κάρτας.

Η τράπεζα που εκδίδει την πιστωτική κάρτα αποστέλλει στον κάτοχο της μηνιαίους λογαριασμούς.

Η ελάχιστη καταβολή και το υπόλοιπο μπορεί να εξοφλείται αυτόματα μέσω πάγιας εντολής από τον λογαριασμό του δικαιούχου.

Κάθε πιστωτική κάρτα έχει ένα πιστωτικό όριο που καθορίζεται από την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη. Υπάρχει ετήσια συνδρομή που επιβαρύνεται ο πελάτης και επιτόκιο αγορών και ανάληψης μετρητών το οποίο καθορίζει η κάθε τράπεζα με μια επιπρόσθετη χρέωση εισφοράς.

(Οι πιστωτικές κάρτες διαθέτουν πλέον τεχνολογία Chip & PIN για πιο ασφαλείς συναλλαγές. Σε περίπτωση υποκλοπής των στοιχείων της κάρτας και πραγματοποίησης συναλλαγών χωρίς τη γνώση του πελάτη, ο πελάτης κάνοντας δήλωση μη αναγνώρισης των συναλλαγών η τράπεζα μπορεί να αποζημιώσει τον πελάτη μετά από διερεύνηση της συγκεκριμένης συναλλαγής.)

5. Χρεωστικές κάρτες

Μια χρεωστική κάρτα, επίσης γνωστή και ως τραπεζική κάρτα (debit card), είναι μια κάρτα πληρωμών την οποία εκδίδει ένα χρηματοπιστωτικό ίδρυμα υπέρ ενός δικαιούχου στο οποίο διατηρεί τραπεζικό λογαριασμό καταθέσεων, κατ' αρχήν για να λαμβάνει χρήματα από τα ATM και παρέχει στον κάτοχο της κάρτας ηλεκτρονική πρόσβαση στον τραπεζικό λογαριασμό που διατηρεί.

Η χρεωστική κάρτα, εκτός από την χρήση της για ανάληψη χρημάτων από ATM, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για ηλεκτρονικές πληρωμές, όπως γίνεται και με τις πιστωτικές κάρτες. Στην περίπτωση που πραγματοποιείται μια αγορά με χρεωστική κάρτα, τα χρήματα που πληρώνονται, αφαιρούνται κατευθείαν από τον αντίστοιχο τραπεζικό λογαριασμό με τον οποίο συνδέεται. Οι χρεωστικές κάρτες, φέρουν την ένδειξη VISA ή VISA Electron και επιτρέπουν και τις αγορές μέσω internet.

6. Προπληρωμένες κάρτες

Οι προπληρωμένες κάρτες εκδίδονται άμεσα και μπορεί να είναι επαναφορτιζόμενες ή μη, με πλαστικό σώμα ή άλυες. Οι προπληρωμένες κάρτες είναι ειδικά σχεδιασμένες για την εξυπηρέτηση των αναγκών όποιου θέλει να κάνει ασφαλείς συναλλαγές μέσω διαδικτύου ή να δώσει ένα χρηματικό ποσό ως δώρο σε τρίτο πρόσωπο.

Τέτοιες συναλλαγές είναι:

- OnLine αγορές προϊόντων & υπηρεσιών από ηλεκτρονικά καταστήματα (e-shop)
- Πληρωμές υπηρεσιών ή λογαριασμών μέσω Internet

- Τηλεφωνικές παραγγελίες από καταλόγους

Η προπληρωμένη κάρτα δεν είναι πιστωτική κάρτα και δε συνδέεται με τραπεζικούς λογαριασμούς. Οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται με αυτή εξοφλούνται άμεσα από το διαθέσιμο υπόλοιπο της κάρτας. Εάν το διαθέσιμο υπόλοιπο δεν επαρκεί, η συναλλαγή δεν εκτελείται. Η προπληρωμένη κάρτα δεν έχει συνδρομή.

7. Ηλεκτρονική Τραπεζική (webbanking, mobile - banking)

Ο πλέον σύγχρονος τρόπος διαχείρισης του χαρτοφυλακίου και των διαθέσιμων είναι μέσω του διαδικτύου και των κινητών τηλεφώνων. Οι μεγαλύτερες τράπεζες έχουν επενδύσει στο να παρέχουν στους πελάτες τους ασφαλείς υπηρεσίες webbanking και mobile - banking.

Μέσω αυτών των υπηρεσιών οι πελάτες εξοικονομούν χρόνο με την άμεση πραγματοποίηση σχεδόν όλων των συναλλαγών που θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν και σε ένα κατάστημα.

Επίσης η χρέωση πολλών συναλλαγών που πραγματοποιούνται σε ένα κατάστημα μπορεί να είναι δωρεάν ή σημαντικά χαμηλότερη όταν αυτές πραγματοποιούνται μέσω web-banking.

Οι εργασίες που μπορεί να πραγματοποιηθούν μέσω web-banking είναι:

A) Διαχείριση χαρτοφυλακίου-χρηματικών διαθέσιμων

- Διαχείριση χρηματικών διαθέσιμων
- Αναλυτικά στοιχεία για κάθε λογαριασμό
- Επενδυτικό χαρτοφυλάκιο
- Κάρτες
- Δάνεια

B) Πληρωμές

- Λειτουργικά έξοδα
- Λογαριασμοί ΔΕΚΟ
- Οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία, ιδιωτικούς ασφαλιστικούς φορείς και το Δημόσιο
- Αποστολή εμβασμάτων στην Ελλάδα
- Αποστολή εμβασμάτων στο εξωτερικό
- Δάνεια και κάρτες
- Προπληρωμένες Κάρτες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ'

Το σύγχρονο επενδυτικό περιβάλλον

Πριν αναφερθούμε σε επενδυτικά προϊόντα ας γίνει μια αναφορά στο επενδυτικό περιβάλλον το έτος 2023

- Ο πληθωρισμός ήρθε και θα μείνει, ακόμη και αν δείξει σημάδια υποχώρησης φέτος. Αν ένα προϊόν κόστιζε 10 Ευρώ το 2020, 10.5 το 2021, 12 το 2022 και 12.6 το 2023, οι ειδικοί θα πανηγυρίσουν για τη μείωση του πληθωρισμού, όμως στην πράξη η τιμή του προϊόντος αυτού θα έχει γίνει πιο ακριβή, ενώ η αγοραστική δύναμη της πλειοψηφίας των πολιτών θα έχει υποχωρήσει.
- Ο πόλεμος στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο έκλεισε 1 χρόνο, χωρίς να φαίνεται ξεκάθαρη κατάληξη για αυτόν.
- Η Κίνα συνεχίζει να έχει προβλήματα με την πανδημία, να κλείνει μεγάλες περιοχές της χώρας, να απορρυθμίζει τις διεθνείς εφοδιαστικές αλυσίδες κλπ. Φέτος ίσως ζήσουμε και τη χρονιά που η ανάπτυξη εκεί ίσως πέσει χαμηλότερα από τη μέση παγκόσμια ανάπτυξη, για πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες.
- Η Ευρωζώνη μάλλον θα μπει σε ύφεση φέτος, το κόστος της ενέργειας είναι μεγάλο, ενώ έχει ξεκινήσει και μία πρωτόγνωρη διαδικασία μεταφοράς μεγάλων εργοστασίων από την Ευρώπη στις ΗΠΑ (αλλά και έξω από την Κίνα).

- Στη Γερμανία και πολλές άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, εκτός από τα τεράστια προβλήματα ενέργειας, υπάρχουν πλέον ελλείψεις φαρμάκων και άλλων αγαθών που τα είχαμε δεδομένα για δεκαετίες.
- Η σημερινή ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει δείξει κατ' επανάληψη ότι είναι εμφανώς κατώτερη των περιστάσεων και συχνά έχει επιλέξει την προώθηση προτεραιοτήτων που έρχονται σε πλήρη αντίθεση με τις ανάγκες της πλειοψηφίας των πολιτών.
- Οι χώρες καλούνται να λάβουν μέτρα και να συσφίξουν τους προϋπολογισμούς τους.
- Μετά τις εκλογές θα μάθουμε τον ρυθμό ανάκαμψης της Ελληνικής οικονομίας.